

Naročnina listu: =
 Celo leto . . . K 12—
 Pol leta . . . 6—
 Četrť leta . . . 3—
 Mesečno . . . 1—
Zunaj Avstrije: =
 Celo leto . . . K 17—
Posamezne številke
 :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računijo po 12 vinarjev
 od 6redne petivrstice; pri
 večkratnih oznanilih velik
 :: popust. ::
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek, sredo in petek
 :: popoldne. ::
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Pro domo.

Stojimo pred važnimi, dalekosežnimi dogodki. Usoda deželnega zbora je zapečatená, naj postane delazmožen ali ne, kajti drugo leto že itak poteče njegova legislativna doba, in zato se mora razpustiti. Tudi državni zbor bolega. Vodstvo parlamentarnega dela imajo svobodomiselní Nemci v rokah, toda to so slabe roke. Kljub zadrževanju nemške vzajemnosti se vendar ne dajo tako lahko premostiti različnosti v politiki čeških in alpskih Nemcev. To nam dokazujejo posebno sedanji dogodki.

Vladna večina je med seboj razdejána in gotovo je, da bo ta razdejanost zadala parlamentu smrtni udarec, ali pa ga tako ohromi, da ne bo mogel izvršiti svojih, sedaj najvažnejših nalog: finančne reforme in rekrutnega vprašanja. In kdo si upa trditi, da ima parlament v sedanji večini za imenovani nalogi dovolj moči? Zato je zelo verjetno, da se tudi dnevi drž. zbora šteti in da so volitve v državni zbor blizu.

Pred dvojnimi volitvami torej stojimo. Uspeli slovenskega svobodomiseltva na Goriškem so dali tudi našim svobodomiseltcem pogum. V zadnjem času opazujemo zopet intenzivnejše delo liberalcev v cirilmetodarskih in sokolskih društvih. Sploh sili liberalizem po teh dveh organizacijah vse globlje med naše ljudstvo in mnogi niti ne spoznajo te nevarnosti. Osobito pa je postalo liberalno časopisje vse predrznejše in agitacija zanj živahnejša kakor kedaj poprej.

Agitacija za naše liste pa je v zadnjem času minimalna, po nekod, z žalostjo moramo priznati, je pa sploh ni. Mnogi naši imoviti in odlični pristaši so brez lista. Gostilne, v katere zahajajo naši strankarji, imajo samo nemške in liberalne časnike, našega nobenega. Obrtniki, ki živijo od naše stranke so naročniki nasprotnih časnikov. Ali je to red v stranki, ali je to znamenje strankarske zavednosti?

V naše vrste se mora naseliti zopet drugo, živahnejše življenje. Več veselja, več poguma za cilje naše stranke, za boj, mora prevzeti naše strankarje. O vsakem morajo veljati Zupančičeve besede:

Po strani klobuk, pokonci glavo,
 krepko udarjaj ob tlak —

PODLISTEK.

Udarci usode.

(Napisal Januš Golčec.)

(Konec.)

Ni šlo z lepa, moža sta prijela blaznico za roke, morala je, kakor je bila, v voz.

Vpila je in grozila, pa predno sta jo porinila v voz, se je še enkrat tako milo ozrla v Justo, da je ta na glas záplakala, planila za njo in jo hotela še objeti.

Prepozno — voznik je počil z bičem, Franca se je odpeljala in Justa ni nikoli več videla nesrečne pijanke, ki pa je bila vendar le njena — mati. Justa je ostala sedaj čisto sama; bala se je poprej France, sedaj pa je plakala za njo — kakor otrok za materjo.

Minulo je za tem par mesecev in v trgu so potihnille govorice o bolezni poštarice France. Gospodje so zopet prominirali med drugimi pregovori in se preseljevali iz ene gostilne v drugo. Justa je bila tudi še vedno v Kotlu in sama v uradu. Po zadnjem dogodku je postala še bolj resna in njen poprej tako mil obraz je postal otožen. V družbo je zahajala še manj kakor poprej, kolo je tudi počivalo, le Justine misli so se vedno pečale s Franco, vest ji je očitala: da nosi tudi ona vsaj nekoliko krivde, da je spravila tovarišico v blaznico. Še po noči ni imela sirota miru, povsod je videla Francine sence, kako pretijo, pa ne samo doktorju, ampak tudi njej. Dr. Lukiča, do katerega je imela poprej največ zaupanja, se je sedaj ogibala, ne, naravnost bala. Francine vedne grožnje in kletev so jej govorile: da je ravno ta mož ponudil nesrečni ženski strupeno čašo in jo naposled tiral v obupno blaznost.

Poglabljena v otožne misli in preganjana od očitajoče vesti, prejela je Justa nekega dne pismo in

Začnimo novo življenje z agitacijo za naše liste. V časopisju je moč vsake stranke, in mi bomo zmagovali le z mogočno razširjenim časopisjem. Ne pozabimo agitirati tudi po trgih in mestih za naše liste. Politična posest trgov je tudi eden izmed naših visokih ciljev; za to pridobitev je pa treba bojnega razpoloženja in dobrega orožja — časopisja.

Končujemo v prepričanju, da naše besede ne bodo padle na skalovita tla!

Proti ogrskim Slovincem.

(Od dobrega poznavalca razmer.)

V zadnjem času ne ve madžarsko časopisje, kam bi se djalo od velike jeze, ker začnejo ogrski Slovinci, ki so se izselili v Ameriko, tam zahajati v slovenska društva in berejo slovenske časopise. Dozdaj — tako jačikuje — so ogrski Slovinci v Ameriki skupno z Madžari ustanovljali društva (seveda madž.), so Madžarom pomagali zidati cerkve in šole ter so brali madžarsko časopisje, sedaj pa jamejo zahajati v slovenska društva in berejo slovenske časopise. Večdesletno pomažarjevalno delo vidi s tem uničeno in z grdimi psovkami, ki so lastne samo Madžarom, kličejo prokletstvo na vse tiste „vseslovenske nevernike“, ki „ščuvajo“ ogrske Slovence proti Madžarom.

Madžarom torej ni dovolj, da na Ogrskem zatirajo slovanske narode in z nogami teptajo njih najsvetejše pravice, temveč hočejo tudi, da bi jim Slovani še v tujini, v državi svobode, tlačanili. Tudi tam naj bi Slovinci s svojimi težko prisluzenimi vinarji podpirali njihove roparske namene. Ni jim dovolj, da s svojo sebično politiko izsesavajo Slovence in jih silijo, da si morajo v tujini iskati kruha, temveč še drzno zahtevajo od njih, da ostanejo tudi v tujini njih sužnji, naj se še v tujini ne poslužujejo svojega materinega jezika.

To je grda sramota za narod, ki hoče veljati za kulturnega. Naravnost nezaslišano je, da se evropski narod hučuje nad tem, ako ogrskim Slovincem v Ameriki pridiguje duhovnik, ki ne zna madžarski, in ako si Slovinci, katerih večina sploh nič ne razume madžarski, dajo blagoslavljeni zastavo v slovaški in ne v madžarski cerkvi. Ti oholi Madžari v svoji megalomaniji že res mislijo, da bo kmalu ves svet njihov.

Zanimivo je tudi, kako sodi madžarsko časopisje v zvezi z zgoraj omenjenimi dogodki o številu ogr-

skih Slovencev. Pri zadnjem ljudskem štetju so namreč Madžari tako prezirali Slovence, da jih v statistiki niti niso posebej omenili, temveč so jih uvrstili med „razne narodnosti“, torej med cigane, Turke in druge take narode, katerih število je na Ogrskem tako majhno, da jih ni vredno upoštevati. Vsled tega pa sedaj tudi ne znajo, ali bolje rečeno, nečemo znati, koliko je pravzaprav ogrskih Slovencev. V časopisju stoji, da jih je komaj 20.000 in da so še ti „skoro popolnoma“ pomažarjeni. Temu pa ni tako. Ko sem potoval lansko leto po Prekmurju in sem prišel v dotiko z osebami, ki celo Prekmurje dobro poznajo, sem izvedel, da je ogrskih Slovencev najmanj 100.000 in to še razun tistih, ki so se izselili v Ameriko in katerih število znaša že tudi do 20.000. Da bi bil pa na svojem potovanju kje našel vas, ki bi v zadnjih desetletjih bila zares skoro popolnoma pomažarjena, to se ni zgodilo, in take vasi po zatrdilu mojih tamošnjih znancev tudi ni. Tu in tam se nahaja vas, v kateri se je zlasti šolska mladina — seveda vsled stroge zapovedi od strani učiteljev — jela pridno učiti madžarskega jezika, pa tudi v teh vaseh bodo pretekla še dolga desetletja, preden bodo njih stanovniki popolnoma pomažarjeni, ako se to sploh kedaj zgodi. V največjih vaseh pa madžarski nič ne znajo in madžarske besede tudi ne marajo.

Ameriška slovenska društva zato pozivamo, naj si le prizadevajo pridobiti za ude ogrske Slovence in naj jih seznanijo s slovenskim časopisjem. S tem vrše važno narodno nalogo. Če pa Madžari vsled tega od jeze popokajo, nič ne škodi, kajti po teh političnih nepoštenjakih in nasilnikih ne bo žaloval nihče.

Osnovanje trgovsko-obrtne kreditne zadruga v Celje.

Te dni se je izvršil za slovensko trgovino in obrt na Spodnjem Štajerskem tako važen korak, da ga moramo širši javnosti razložiti.

Znano je, da pri nas slovenske trgovine in obrti pred prilično 25. leti takorekoč ni bilo. Nihče ni poznal tega stanu in nihče vprašal, če je slovenskemu narodu potreben ali ne, dočim so v naših mestih in trgih gospodarili naši narodni nasprotniki in si polnili žep s slovenskim denarjem.

Kakor v vseh strokah, napredovala je tudi organizacija slovenskega obrtništva in trgovstva v zadnjih 20. letih na Spodnjem Štajerskem vidno. Binkoštni obrtni shod pretečenega leta je pokazal, da obrtni in trgovski stan ni še mrtev, da živi in hoče napre-

Mudil sem se tudi jaz, pisec teh vrstic, pred leti v Kotlu in sedel nekega popoldne na klopici ob potu v smrekovem gozdu. Prišla je mimo mene črna oblečena dama sključene postave. Stopala je počasi in si brisala vedno pot s čela. Djene oči so bile kljub letom lepe, a njen obraz je nosil tako žalosten obraz, da ga ne pozabim nikdar. Hotela je molče mimo, pa ne vem, da sem jo ogovoril, ko je že odhajala: „No gospa, kam pa po tako strmi poti?“

Postala je, me začudeno pogledala in tresočče rekla: „Gospod, pa jaz nisem gospa, ampak gospodična Justa.“

Obrnila se je in odšla, meni pa so čudno zvene te besede. Te ženske, ki ji je gotovo usoda prerano sklonila hrbet in razparala obraz, nisem mogel pozabiti; zvedel sem pa pozneje, da ni bila nikdo drugi, nego sedaj postarana in blazna, nekda pa tako ljubka poštarica, gospodična Justa.

Moč strele.

„Bilo je pred davnimi leti“, tako je začela pripovedovati naša stara babica nekega zimskega večera nam otrokom.

Predno pa je pričela s pravo povestjo, je ponovila trikrat zgoraj omenjene besede, še parkrat pokaljala, potem pa zopet pričela z že znanimi besedami.

Torej pred davnimi leti, ko je še živel stari oče babičin, se je vršila ta povest.

„Nekega vročega popoldneva“, tako je nadaljevala, „je sedel moj dedek s svojimi sinovi, z mojim očetom in strici, ki pa so bili še vsi majhni, nedorastli otroci, pred hišo na klopi v senci vinske trte. Dedek jim je pripovedoval mične povestice o blagi cesarici Mariji Tereziji in otroci so ga pazljivo poslušali, tako, da niti opazili niso, da se bliža od ne strani sem huda nevihta. Kar naenkrat se pa pred njihovimi očmi zasveti, kmalu nato pa pretrse stra-

dovati. Poprej nepoznan stan razvil se je v kratkem času do one stopinje, da se ga ne da več utajiti, temveč bo imel v bodoče v narodnih gospodarskih vprašanjih odločilno besedo.

Poleg kmetijskega stanu in stanov z višjo izobrazbo je narodu potreben trgovski in obrtni takozvani srednji stan, kateri tvori temelj narodnega gospodarskega vprašanja. Kadar bo ta stan gmotno neodvisen in zaveden, ne bo potrebno, se pripraviti za slovensko rešitev posameznih aktov, ker bodo dejanske potrebe postale takšne, da bodo nemški uradniki pri državnih uradih in železnici nemogoči. V primeru nam lahko služijo spodnještajerska mesta in trgi, katere smatrajo radi pešiče nemškutarjev za nemško posest.

Pred 25. leti so se začeli snovati slovenski denarni zavodi, kar je bilo gotovo koristno in najpotrebnejše, in vsakdo bo uvidel, da se je s tem narodu mnogo pomagalo, ker se je izločil upliv nemškega kapitala na naš kmečki stan.

Vsi ti zavodi so pa osnovani v pretežni večini za hipotekarni kredit, dočim obrtniku ali trgovcu, če ni imel posestva, na njegovu delu, na zalogo blaga ali pa na knjižne tirjatve ni bilo možno dobiti kredita ali pa le z dobrimi poroki.

Da se razvoj slovenskega obrtništva in trgovstva na Spodnjem Štajerskem omogoči tudi v gmotnem, vršil se je meseca marca t. l. sestanek, na katerem se je sklenilo ustanoviti Trgovsko-obrtno kreditno združenje v Celju, ko bodo podpisanih 100 deležev po 100 kron.

Ker je bil ta pogoj v kratkem času izpolnjen in so se predložila pravila v registrovanje ter so vsled sklepa c. kr. okrožnega sodišča v Celju z dne 22. julija t. l. vpisana v združni register.

Uradni prostori Trgovske obrtne zadruga so v hiši g. Volauška na Ringu, v neposredni bližini pošte, kolodvora in davkarije. Uradni dan je vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne, posluje pa vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izvzemši nedelje in praznikov ter se sprejemajo hranilne vloge in dajejo strankam pojasnila.

Trgovina in obrt prevede na leto največ denarja. Stotisoče, da celo milijone znaša promet, s katerim upravlja ta stan v svojih obratovališčih in ako se vsi stanovski tovariši oklenejo tega zavoda, mora v teku časa ta denarni zavod postati eden največjih in najmočnejših na Spodnjem Štajerskem.

Vsakega obrtnika in trgovca dolžnost je, se posluževati pri inkasiranju svojih računov, faktur in knjižnih tirjatev našega stanovskega denarnega zavoda in da stopi k istemu v zvezo v tekočem računu, nadalje da nalaga vse dnevne izkupičke in hranilne vloge pri našem zavodu, obratno pa da pusti svoja plačila nakazati potom zadruga. Vsa tozadevna pojasnila daje zadruga pisмено ali ustmeno.

Zavod je ustanovljen v prvi vrsti za trgovce in obrtnike ter smejo biti v načelstvo izvoljeni samo trgovci in obrtniki.

Prepričani smo, da se slovensko trgovstvo in obrtništvo zaveda naloge, katero si je z ustanovitvijo tega zavoda postavilo in da bode vsak obrtnik in trgovec zastavil ves svoj upliv, da se bo Trgovsko-obrtna zadruga v Celju razvila do one stopinje, ki je obrtnemu in trgovskemu stanu primerna.

Somišljeniki! Narocajte koledar S. K. Z.

šen grom vso zemljo, tako, da so se morali prijeti za klop, da niso popadali na tla. Zrak pa se je napolnil s smrdečim žveplom.

Dedek je takoj pretrgal svoje pripovedovanje, rekoč: „Sveti božji križ, prekrižaj nas“, in je pokazal s prstom proti sosedovi hruški, katero je strela razcepila.

„Tam-le bo prišla čez 7 let ravno na ta dan in ob tej uri žveplena krogla zopet na dan. Vi ste še mladi in boste še čakali, poiščite jo, ker ta ima silno skrivno moč v sebi, ki bo še marsikateremu mogoče koristila.“

Bolj poredni fantiči so se mu smejali, le najmlajši si je te besede dobro zapomnil in res, ko je preteklo 7 let, našel je pod hruško majhno, sivkasto kroglico, katero je razcepil, hoteč videti, kaka je znotraj.

Toda čudo! Komaj je imel eno polovico v rokah, že se mu vrine v dlan in izgine pod kožo. Na istem mestu je pa postala roka črna in mladenič je zadobil v tisto roko tako moč, da so se ga bali stari in mladi daleč na okrog, čeprav se ni dovršil 20. leta.

Tako je postal na „čudežni“ način najmočnejši v vsej okolici, dasi je bil na videz slaboten, in marsikdo jo je pošteno skupil, ko se ga je lotil; kajti moj stric ga je popadel ter ga vrgel celo skozi zaprte dvori ven na cesto. Zato se ga mladeniči niso brez vzroka bali in izogibali; on pa se jim je lahko smejal.

Gostilničarji so ga povabili, če so priredili kak ples, naj bi prišel delat mir, seveda je dobil za to pijačo.

Tako se mu je vsak skušal prikupiti: gorje pa ustemu, ki bi se mu zameril, ker njegovo maščevanje je bilo hudo.

To je najbolje občutil njegov sosed. Ker mu branil roko svoje hčerke Milice, mu je zagrozil, da mu bo po noči prevrgel kožo.

Vendar stari se ni ustrašil te grožnje. Ko pa se je po noči tresla cela koča kakor da bi bil potres (koča ni bila zidana, ampak iz blata), pobrisal jo je hitro iz postelje na dvorišče.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar že pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1913. C. udje prejmejo letos naslednji književni dar:

1. Koledar za leta 1914. V njem bo posebno ugalaj opis balkanske vojske z mnogoterimi, lepimi slikami. Sestavil je opis profesor Bezenšek v Sofiji. Za koroške Slovence in sploh za buditev narodnega mišljenja je zelo dober spis dr. Kotnika o Andreju Einspieler. Nadalje so v Koledarju še pripovedni in poučni spisi ter pesmi. Imenik udov je zopet celoten.

2. Pravljice. Spisali Utva in Mira. Ilustriral V. Cotič. O vsebini danes ne moremo izreči svoje sodbe, toda prvoten vtis je dober, kajti človek si pravi: To je nekaj novega!

3. Mlada Breda. Povest, ki jo je spisal mlad, a že priljubljen pisatelj dr. Ivan Pregelj.

4. Zgodovina slovenskega naroda, 3. zvezek. Dr. Gruđen nadaljuje svoje delo. Samo na sebi je delo vse hvale vredno, a mi bi si želeli, da bi bila pisana ta knjiga ne samo s hladnim zgodovinskim črnolom, ampak tudi z narodno navdušenostjo, ki bi ljudske mase vzdigovala in budila.

5. V tem znamenju boš zmagal. Zgodovinske slike iz prvih krščanskih stoletij. Spisal dr. J. E. Zorc. Lepa in primerna knjiga za letošnje jubilejno leto. Škoda, da še ni več tako lepih slik, kakor so one redke, ki jo krasijo.

6. Krščanska mati. Nauki in molitve krščanskim materam. Sestavil J. M. Seigerschmied, duhovnik. Hvala Bogu, da ima knjiga vsaj ta napis, kajti iz nemarno sestavljenega kazala bi se težko izvedelo o vsebini. O tej še govorimo.

7. Zorislava. To je sedma knjiga za iste, ki molitvenika nočejo. V njej je povest iz davnih dni, ki jo je spisal Starogorski (urednik „Ilustrovanega Tednika“).

Družba se bo potrudila, da prejmejo častiti udje knjige kolikor mogoče hitro.

Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu:

1. Amerika, Afrika in Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Ljubljanska škofija.
5. Goriška nadškofija.
6. Tržaško-koprška škofija.
7. Lavantinska škofija.

Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti dekaniji ali župniji, v kateri se je vpisal.

Na poznejše izpremembe stalnovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati.

Čenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj po prejemu aviza pošljejo takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki poročajo družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem častitim gospodom poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, uljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboju z najnižjo številko.

Vsakemu zavoju so tudi priložene vpisovalne pole in potrdilni listki za prihodnje leto.

Stroške, katere so imeli č. gg. poverjeniki za odposlati denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

Toda kaj ga pa tukaj preseneti. V strahu za svojo kožo je res mislil, da je že vse prevrnjeno, ko zagleda na strehi kola, plug, brano in sploh vso roptijo, ki jo je imel v kolarnici.

Tako se je maščeval moj stric za Milico, katero pa mu je pozneje stari rad dal za ženo, da bi imel mir pred njim.

In kaj pa se je z drugo polovico krogle zgodilo? —

Babica si jo shrani v skatljico in skrbno zaklene v omaro, ker ta prinese bajne sreče v hišo. Nekoč pa, ko se vrne s polja, je našla hišo polno dima. Ko odpre omaro, bruhe je jej plamen v obraz ter jo požge. Kmalu so zapazili ogenj sosedje, prihiteli na pomoč, ga zadušili ter rešili babico gotove smrti.

Tako je bila streia stricu na korist, da je dobil ženo po svoji volji, babici pa na škodo, da ji je zgorela omaro, kjer je imela shranjene svoje cekine, ki so se v silni vročini razpustili.

Starka je nehala pripovedovati, pokašljala in globoko vzdihnila: „Je pač že moralo tako biti.“

Tudi mi smo ji pritrdili ter jo samo nadlegovali še za več povesti, vendar je ostala pri svojem sklepu: „Za zdaj dosti. Drugikrat več!“

Za smeh.

Ni sem obljubil.

Korporal novinec: „Odkod prideš tako pozno in še brez puške? Ali nisi slišal, da sem vam vsem sinoči naročil, da morate biti že vsi ob petih zjutraj na marš pripravljeni?“

Novinec: „Res, gospod korporal, rekli ste to, a jaz vam nisem za gotovo obljubil.“

Dober odgovor.

Jezični Jožek Lojzku, ki ga je ravnokar vjezil: „No, ti delaš pač sramoto svojemu patronu, nisi ga vreden!“

Lojzek: „E, saj mu tudi ti ne delaš preveč časti. Sv. Jožef gotovo ni tako čeblljal, kakor ti!“

One č. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Dijaška socialna konferenca v Ljubljani.

Osrednji vsedijaški podporniški odbor, v Ljubljani sklicuje na 27. in 28. septembra posebno dijaško zborovanje v Ljubljano, ki se ima baviti z dijaškim socialnim vprašanjem in, ki ima pokazati pota za delo v bodočnosti na tem pri nas najbolj zanemarjenem polju.

Na to zborovanje vabimo celokupno slovensko dijaštvo. Hočemo, da se vzbudi dijaška stanovska zavest, da dijaštvo enkrat samo napravi konec tem neznošnim razmeram. Vabimo pa na dijaško socialno konferenco ob enem ono slovensko javnost, ki ima smisel za dijaško socialno vprašanje in ki je voljna sodelovati pri njega rešitvi. Pri delu na dijaško-socialnem polju je sodelovanje dijaštva in javnosti neobhodno potrebno, ker delo zamore imeti le tedaj trajne vspehe, sicer ostane ves trud le efemeran pojav, kot je bilo že tako marsikaj v življenju dijaštva. Dijaštvo je vse preveč fluktuirajoč element, da bi bilo zmožno prevzeti samo vse to delo, na lastne rame. In sploh je potrebna kontrola od strani javnosti pri dijaških socialnih institucijah, ki morajo biti kot država, dežela, občina in druge javne institucije popolnoma neutralne. Iz tega stališča pričakujemo, da se odzove slovenska javnost našemu vabilu in se udeleži socialne konference.

Da je tako zborovanje potrebno, izhaja iz dejstva, da je možno le na takem zborovanju zbrati celokupno slovensko dijaštvo iz vseh vseučiliških mest. Prireditelj samo pa narekuje pred vsem mizerija, v kateri se nahaja slovensko dijaštvo, narekuje ga dijaštvo, da so blagajne naših podpornih društev prazne, da prihaja vedno več dijaštva v vseučiliška mesta in da narašča draginja od leta do leta in da postaja tako dijaško socialno vprašanje vedno bolj pereče. In končno nas vodi k temu koraku dejstvo, da se že prav ničesar ne stori pri nas ne od dijaštva, ne od strani slovenske javnosti, da bi se skušalo omejiti naraščajočo proletarizacijo slovenskega dijaštva. Dijaštvo je pri nas popolnoma prepuščeno svoji usodi, zanj se ne briga nihče. Če se pa omejni dijaška mizerija, se odpravi vsiljivca navadno z odgovorom, polnim cinizma in sarkazma: „Jaz sem tudi stradal.“ Iz takih nazorov, ki jih ima pri nas velik del slovenske inteligence o dijaškem socialnem vprašanju, govori na eni strani zakrknjenost, ki jo mora zapustiti v mladem človeku visokošolska beračija, iz njih pa govori tudi oni fatalizem, ki je mnenja, da je naš domači slovenski študent od nekdanj stradal in da bode stradal i v bodoče; zato ga prepuščajmo njegovi usodi. Da, najdejo se celo nazori, da visokošolska mizerija celo dobro vpliva na mladega človeka, ker ona ga utrjuje in vzgaja značaje. S takimi predpotopnimi nazori mora pač naše slovensko dijaštvo enkrat prav, pošteno pomesti. Je treba, da enkrat spozna slovenska javnost in tudi dijaštvo samo, kake izgube pomenja za nas Slovence stradanje in večna skrb za kruh pri mladem človeku, ki mora naporno duševno delati. Delavec si poišče utehne v alkoholu, ali mislite, da je narava dijaška drugačna, ali ni mar i on človek, in potem se hudujete, da je dijaštvo za nič. Dajte mu kruha in vzemite mu morečo skrb in videli bode, da je sit dijak, ki ima razen tega še denar za gledališče, za koncerte, za izlete in za kavarno, tudi zmožen kaj napraviti, ker ima v sebi življenjsko silo in veselje do dela, dočim sedaj komaj čaka, da se reši tega pekla in pride kolikor možno kmalu do kruha.

Edino, kar se pri nas danes stori za slovenskega dijaka, so podporna društva. V beračenju in razdeljevanju miloščine, ob katerih v mnogih slučajih ni možno, ne živeti, ne umreti, obstoja pri nas skoro celo delo na dijaško-socialnem polju.

Tovariši, dijaška socialna konferenca je klic samopomoči, je klic odpora proti neznošnim razmeram! Ako se sami ne poprimemo dela, od zunaj ne pride, kakor uče vse izkušnje zadnjih let. Pričakujemo vsled tega obilne udeležbe zlasti od vaše strani.

NB. Natančnejši program zborovanja objavimo v prihodnjih dneh. V slučajih, da bi želel ta ali oni tovariš za one dni brezplačno prenočišče, naj to naznani, kot daje vse natančnejše informacije o socialni konferenci: M. R. Lemež, Slovenska Bistrica, Štajersko.

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor.

„Politično društvo štajerskih nemških učiteljev“ je sklenilo na svoji glavni skupščini dne 9. septembra naslednje: 1. Sklicanje štajerskega deželnega zbora. Regulacija učiteljskih plač ni le ena najbolj pekočih zadev dežele, marveč se je njihova skorajšnja regulacija od vseh merodajnih krogov skorodane pod časno besedo obljubila. Vsled nepojasnjenih razmer v deželnem zboru je bila dosedaj preprečena. — Štajersko učiteljstvo zahteva torej z vso odločnostjo, da se najhitreje stori konec tem neznošnim razmeram. To se more pa zgoditi, če se skliče deželni zbor

kakor hitro mogoče. Iz tega vzroka se zavaruje glavna skupščina političnega društva nemških štajerskih učiteljev kar najodločneje zoper zavlačevanje sklicanja deželnega zbora do božiča; zahteva namreč, da se snide deželni zbor še meseca septembra, da ali nemudno izpolni svojo dolžnost napram učiteljstvu, ali pa da v slučaju zopetne delanezmožnosti ustvari v najkrajšem roku ugodnejše razmere. 2. K rešitvi finančnega načrta: „Skupščina političnega društva nemških štajerskih učiteljev“ smatra vsako nadaljno zavlačevanje rešitve finančnega načrta za atentat na uradnike in učitelje. Vsi državni poslanci se tedaj najodločneje pozivljajo, da zastavijo vse sile, da bodo v parlamentu še pred božičem brezpogojno rešeni dotični finančni zakoni in da dobe na ta način dežele toli nujna nakazila. Učiteljstvo bi moralo vsako naprotstvo ali tudi mlažno postopanje v tej pereči zadevi smatrati in ožigosati za ljudstvu kvarljivo.“

Nov Hohenburgerjev ferman.

„Narodni Listy“ poročajo iz Prage o novem fermanu justičnega ministra dr. Hohenburgerja, s katerim nadaljuje svoje germanizatorično delo na Češkem. Češki prosilci za mesta sodnikov, ki so jih neupravičeno preskočili, so dobili te dni obvestilo o odklonitvi svojih prošelj. Razen tega pa je izšel še ferman justičnega ministra z dne 26. avgusta 1913, ki določa, da morajo biti vse vloge na justično ministrstvo, ki gredo sicer skozi podrejene oblasti, ki pa se morajo po predpisih predložiti justičnemu ministru v rešitev, pisane v nemškem jeziku, ker bi se morale te vloge sicer vrniti prosilcem, da jih predstavijo v nemščino.

„Narodni Listy“ in drugi češki časopisi zaradi tega najnovejšega fermana upravičeno vehementno napadajo justičnega ministra dr. Hohenburgerja.

Grof Berchtold odstopi?

Iz Berolina prihajajo vesti, da je odstop avstro-ogrsko-ga ministra zunanjih zadev, grofa Berchtolda, gotova stvar. Zatrjuje se, da ostane grof Berchtold le še toliko časa na svojem mestu, da bo pred delegacijami zagovarjal svojo balkansko politiko, potem pa takoj poda demisijo. Kot njegov naslednik se imenuje sedanji poslanik v Rimu Meroy de Kaposmere. Obenem z grofom Berchtoldom odide tudi načelnik literarnega urada v zunanjem ministrstvu Kania, ki pojde kot poslanik v Kristijanijo ali Stockholm.

Vesti o odstopu grofa Berchtolda se danes dementirajo. „Fremdenblatt“ priobčuje naslednji komunik: Od avtoritativne strani smo pooblaščenici k izjavi, da so one vesti, ki so krožile v poslednjem času po raznih časopisih o odstopu zunanjega ministra grofa Berchtolda, popolnoma neutemeljene.

Vojskih kontrolnih zborovanj letos ne bo.

Vojno ministrstvo je sporazumno s kompetentnimi osrednjimi oblastmi sklenilo, da letos ne bo nobenih kontrolnih zborov. Pač pa se zahteva, da se bo ono moštvo, ki bo trajno odpuščeno, in moštvo, ki bo poklicano k orožnim vajam in vse moštvo, ki bo poklicano na 10tedensko izvežbanje, temeljito poučilo o dolžnostih, ki jih ima v teh novih razmerah, in sicer še predno bo stopilo v neaktivni stan.

Poset grškega kralja v Berolinu.

Grški kralj je pred nekaj dnevi došel v Berolin, kjer je bil sijajno sprejet. Pri slavnostnem obedu sta imela cesar Viljem in kralj Konstantin napitnici, ki sta bili zelo bojeviti in sta dvignili mnogo prahu. Zlasti v Parizu so razburjeni.

Vsi francoski listi brez izjeme kar najodločneje grajajo poset grškega kralja Konstantina v Berolinu in njegovo napitnico nemškemu cesarju, kateremu je zagotavljal največje prijateljstvo. Proslavljal je tudi, ravno tako kot cesar Viljem, nemško orožje, in trdil, da se ima Grška zahvaliti za svoje zmage razun junaštvu svojih junakov, v prvi vrsti nemški vojni šoli in nemški taktiki. Listi ogorčeno pozivljejo francosko vlado, naj nemudoma odpokliče francoske častnike, ki delujejo kot inštruktorji v grški armadi in katerih edinih zasluga je, da je grška vojska zmagovala v balkanski vojni. Tako naj se pokaže grškemu kralju, da je njegov poset v Parizu odslej popolnoma nepotreben. Drugi listi opozarjajo na to, da bi se znalo zgoditi kralju Konstantinu v Parizu prav tako, kakor se je zgodilo pred leti španskemu kralju, ko je prispel v Pariz od nemških cesarskih manevrov, da so ga sprejeli z velikanskimi demonstracijami.

Govora obeh monarhov nista bila seveda nikaka improvizacija, ampak sta bila brez dvoma prej redigirana od odgovornih faktorjev. S tem pa sta dobila veleaktuelen, političen značaj in iz tega stališča ju moramo tudi presojeti. V kolikor je govor kralja Konstantina nekaka odповed na naslov Francije, ki je reklamirala grške zmage za-se ter je stala tudi v celi krizi na strani Grčije, za nas razun pikanterije nima nobenega interesa. Pač pa zasluži našo popolno pozornost na eni strani govor cesarja Viljema, ki je proslavljal grško junaštvo, na drugi strani iz obeh govorov izvirajoče dejstvo, da so vezi med Grčijo in Nemčijo zelo ozke. Prijateljstvo in pa ljubimkovanje Nemčije z Grčijo ne pomenja nič drugega, kot afront Nemčije proti obema njenima zaveznicama: Italiji in Avstriji. Nemčija je zopet enkrat, kakor v zadnjih mesecih že večkrat, pokazala, da ji je trozveza devetá briga, če je na potu njenim političnim aspiracijam in njeni kupčiji. Kadar trozveza

ne služi v sebične namene Nemčije in kadar se je v to ne da izrabiti in izkoristiti, potem trozveza — z Bogom! Nemčija se za njo ne zmeni in je prva, ki ji da brco. To je pravec nemške politike.

Pomislimo samo! Italija ima največji interes na tem, da se iz Grčije ne razvije Velka Grčija, ali celo nekdanje bizantinsko cesarstvo, ki bi neomejeno zagospodovalo celemu vshodnemu delu Sredozemskega morja. Za to se Italija že vse zadnje mesece živahno trudi, da bi grške zahteve kolikor mogoče prikrajšala in omejila. Pri tem pa ji padé v hrbet njena zaveznica Nemčija, ki se trudi napraviti Grčijo kolikor mogoče močno.

Kaj pa Avstrija? Če prav v nekoliko manjši meri, vendar tudi nam ne more biti prav, da bi nas Grčija takorekoč potisnila iz Sredozemskega morja in nam zaprla pot na jugovrhod. Razun tega pa še pride v poštev, da je tendenca, dati na Balkanu vodilno vlogo Grčiji, povsem nasprotna naši avstrijski politiki. Naša politika pripuščá vodilno vlogo Bolgariji ali Rumuniji ali mogoče celo Srbiji, nikdar pa ne Brčiji. Z Grčijo nimamo nikakih zvezi in jih tudi ne bomo imeli, ker so grške aspiracije na Balkanu nam povsem nasprotne. Močna Grčija nam ne bo dala nikoli ugodnega pota v Solun in bo preprečila naše zveze z Levante.

Zaključimo! Smer nemške politike je zopet enkrat naperjena proti Avstriji in Italiji, trozveza je zopet enkrat v zasmeh svetovni javnosti. Kedar bodo neki to uvideli naši merodajni krogi in obračunali z nemškim zaveznikom tako kot zasluži? Ali bomo še nadalje igrali vlogo političnih robotnikov in šlap?

Na Balkanu.

Bolgarsko-turška pogajanja.

Carigrad, 10. septembra. (K. b.) Carigrajski list „Tanin“ piše: Pribito je, da vstraja Turčija pri svoji zahtevi, da pripadeta Ortaköj in Dimotika Turčiji. — List svetuje Bolgariji, naj pospešuje odstop tega okolišča, ker bi se sicer moral turški kabinet postaviti na čelo muzlimanskemu gibanju v Gümüldžini, ker se isto vedno bolj razširja, ali bi pa moral odstopiti.

Carigrad, 11. septembra. Turški delegatje so v torkovi ponočni seji predlagali to'le mejno črto: Enos-Marica-struga do Keleti-Burgasa, od tod zahodno do neke točke pri naselbini Samana, vzhodno do Ortaköja, ki bi ostal bolgarski, nato severno-vzhodno do Mustafa-paše, ali do neke točke med Mustafa-pašo in Katičköja, končno v ravni smeri proti vzhodu do točke ob Črnem morju, ki pa še ni določena, tako, da bi ostala Lozengrad in Malko-Tirново bolgarska. Le vprašanje glede Dimotike tvori sedaj največjo diferenco.

Aneksija novih srbskih pokrajin.

Manifest kralja Petra.

Belgrad, 10. septembra. Včerašnji uradni list prinaša sledečo kraljevo proklamacijo o aneksiji osvojenih pokrajin:

Srbskemu narodu!

Po preteku dveh vojn, ki sta skoro leto dni prekinili vaše posle in vaše napredovanje, je nastal blažodejni mir.

Obe vojni je naša vojska sijajno končala. Prvo vojno proti Turčiji je končala naša vojska že po preteku meseca dni ter je ta vojna prinesla svobodo celi Srbiji in velikemu delu Makedonije. Ko je na eni strani prekorakala Albanijo, je zmogovito prodrla do Jadranskega morja in se objela z junaško črnogorsko vojsko, na drugi strani pa je pomagala Bolgarom, da osvoje prvo turško prestolico v Evropi, Odrin. To pa ni še prineslo Srbiji zasluženih plodov te vojne niti ne pravičnega pričakovanega miru.

Srbija je bila prisiljena po odlokih velesil na londonski konferenci, da se odreče največji svoji zahtevi, da odstopi z obali Jadranskega morja in zapusti Albanijo.

Da bi nam celo meje Stare Srbije odtrgali, so Bolgari, naši zavezniki, ne samo, da nam niso pomagali pri tej priliki, marveč da nam vzamejo tudi večino zemlje, ki jo je srbska vojska sama osvojila, nam odrekli te meje ter so poskusili pretrgati nam zvezo z našimi zavezniki Grki, da bi nas na ta način odrezali od Egejskega morja, vsled česar bi bil postal položaj Srbije še težji in Srbija bolj odvisna.

Bolgari pa tega niso storili mirnim potom, ampak so izvršili oborožen napad, ki pa ga je srbska vojska v veliki bitki ob Bregalnici sijajno odbila. Naši junaki so nato skupaj z bratsko črnogorsko vojsko in v zvezi z Grško pognali sovražnika do starih njegovih državnih mej ter so pričeli že prekoračevati čez te meje.

V tem trenutku je storila vlada njegovega veličanstva rumunskega kralja Karla odločen korak v korist vzdržanja ravnotežja in miru na Balkanu.

Mir je bil sklenjen in podpisan v Bukareštu 28. julija 1913.

Zato proglašam priklopitev h kraljevini Srbiji vseh osvojenih pokrajin v mejah, ki so določene napram Bolgarski v mirovni pogodbi, sklenjeni v Bukareštu, proti kraljevini Grški v srbsko-grškem sporazumu, proti Albaniji začasno demarkacijsko črto, dogovorno rešeno na veleposlaniški konferenci v Londonu; dokler posebna mednarodna komisija končno ne bo izvršila določitve meje, proti kraljevini Črni gori za sedaj demarkacijsko črto vojne okupacije, dokler se meja končno ne določi, proti Bosni in Hercegovini dosedanjo mejo.

Dokler se uprava novo prisvojenih pokrajin ne določi, se bo vršila uprava v teh pokrajinah po njihovih odredbah in po odredbah moje vlade. Zahvaljujem se vam za zmagoslavno, junaško in neomahljivo vstrajnost v minulih, slavnih časih.

Sedaj je naša mila domovina mnogo bolj prostrana in mnogo bolj močna ter je mnogo pridobila na ugledu. Moja skrb bo, da bo v tej državi življenje vsakega državljana vedno srečnejše in da bo užival vedno večji napredek. Posebno pa moramo skrbeti, da bodo tudi vsi naši bratje v novih krajih brez razlike vere in narodnosti v vsakem oziru zadovoljni, da bodo stali vsi pod zaščito zakona, ki ga bo jamčila vlada svobodne Srbije. V tem oziru čakajo vso našo državo velike naloge. Cuvajoč kakor zenico srbsko vojsko, bo treba mnogo dela, da tudi na vsakem drugem polju narodnega dela ne odnehamo in da izbrišemo tudi vse sledove dolgega robstva ne samo v novih, marveč tudi v starih mejah.

Dolžni smo, stopiti med največje evropske narode, katerim smo kot mnogostoletni ščit omogočili mirno napredovanje.

Narod, katerega vojska je v nekoliko tednih prišla od Javora do Vardara in Ristoveca, do Jadranskega morja, do Soluna in Marice, se bo mogel tudi na polju mirovnega dela hitro pokazati dorastel svojim velikim kulturnim nalogam in bo s svojim delom dokazal, da je vreden visokega stališča, na katero ga je postavila vojna sreča.

Bolj kakor kdaj sem sedaj ponosen, da sem sin in kralj takega naroda ter prosim Vsemogočnega, da naj temu narodu nikdar ne odtegne svoje milosti in svoje zaščite.

Živel moj mili junaški srbski narod!

Kralj Peter I.

Slede podpisi vseh ministrov.

Konkordat med Srbijo in Vatikanom.

Belgrad, 10. sept. (K. b.) Komisija, ki jo je v lanskem letu imenoval minister za kult, da se sklene konkordat med Srbijo in Vatikanom, je končala svoje predpriprave in se bo v kratkem podala v Rim, da uvede pogajanja s sv. stolico. Glasom izdelanega načrta bo v Belgradu sedež nadškofa in katoliška duhovščina Srbije bo pod cerkveno oblastjo belgrajskega katoliškega nadškofa. Volitev nadškofa se bo vršila koncem tega leta.

Srbsko 250milijonsko posojilo.

Belgrad, 10. sept. Srbska vlada je sklenila v Parizu posojilo v znesku 250 milijonov frankov in bo sprejela bržčas še ta mesec predujem v znesku 25 milijonov frankov.

Rusija.

Zadnje dni meseca oktobra bodo spustili v morje v Nikolajevem ob Črnem morju ruski Dreadnought ruskega črnogorskega brodograjskega „Cesarico Marijo.“ Ob enem bodo isti dan spustili v morje devet manjših križark, torpednih in podmorskih čolnov. To ojačenje ruskega črnogorskega brodograjskega je velike važnosti. Slavnosti, ki se bodo vršile tiste dni, se udeležijo tudi car in več visokih vojaških, in civilnih funkcionarjev.

Raznoterosti.

Iz sodnijsko-pisarniške službe. Sodnijski kancelist Franc Flux v Gornjemgradu je imenovan za oficijala.

Poroka. Deželni višjesodni svetnik dr. Martin Travner v Ljubljani se je poročil z gđc. Mici Orač iz Rogatca.

Za zidanje nove bolnišnice usmiljenih bratov pri Zalcu se je nabralo dosedaj 160.000 K zagotovila, stalo pa bo poslopje, kakor kažejo moderni načrti, 500 tisoč kron. Kaj naj torej storimo? Ljudstvo vedno povprašuje, kdaj bodo začeli zidati; s 160.000 K ne moremo začeti, zlasti ker tudi višja posvetna oblast tega ne dovoli, dokler ni večjega zagotovila. Ne bomo več ponavljali, kako bi bila taka bolnišnica za Spodnji Štajer potrebna in koristna, ker je to že vsakemu znano, a zidati ne moremo, ker primanjkuje še veliko denarja. Zato vodstvo nameravanega zavoda še enkrat ponižno prosi vse tiste občine in denarne zavode, ki smo jim poslali prošnje že ob novem letu 1913, naj nam blagovolijo odgovoriti, ali nas bodo podpirali s kako svoto za stavbo človekoljubnega zavoda ali ne? Tudi po mnogih župnijah so se razdelile že v pretečeni polovici leta uglednim in zanesljivim osebam nabiralne pole, ki obljubljenega dela še niso storile. Zato prosimo vse tiste, ki nabiralnih pol še niso odposlali na provincijalat usmiljenih bratov v Gradcu, naj izpolnijo svojo obljubo vsaj do konca septembra.

Tudi sedaj so se zopet razdelile nabiralne pole zaupnim možem, ki so težavno in trudapolno delo z veseljem sprejeli, in sicer v sledečih župnijah: Št. Jurij ob južni žel., Dramlje, Rečica na Paki, Št. Andraž nad Polzelo, Šmartin pri Velenju, Škale, Bele vode, Smihel nad Mozirjem in Mozirje. Vsem dosedanjim dobrotnikom pa izreka vodstvo nameravanega zavoda iskreno zahvalo.

Prodiranje Čehov v Gornji Avstriji. Kakor znano, so Čehi v Spodnji Avstriji v ogromnem številu naseljeni ter imajo tudi svoje organizacije, časopise, šole, gospodarske zadruge itd. Na enako premišljen način se sedaj naseljujejo tudi v Gornji Avstriji, kjer je že več čisto čeških vasi in je 253 kmečkih posestev v čeških rokah. Samo tekom letošnjega

leta so kupili že okrog 30 posestev od zadolženih nemških kmetov. Pri tem so zelo udeležene češke banke, ki imajo večkrat tudi izgubo, a jih to ne moti, ker vedo, da prehaja zemlja v češke roke.

Vreme je zopet precej ugodno. Po lepih dnevih v začetku meseca smo se že bali, da bo deževno vreme prvih dni tekočega tedna trajalo dalje in uničilo vse upe naših vinorejcev. Včeraj se je pa vreme zopet preobrnilo na boljše in upamo, da bo tako tudi ostalo. Samo precej hladno je že. Zlasti po noči je mraz že občuten. Razun tega nagaja tudi neprijeten veter.

Otvoritev lokalne železniške proge Mixnitz—Erhard. Dne 11. t. m. je bila otvorjena ozkotirna železniška proga Mixnitz—St. Erhard na Gornjem Štajerskem. Nova železniška proga je dolga 10 kilometrov. Na Gornjem in Srednjem Štajerskem se prav pridno gradijo nove železniške proge, kako je pa to pri nas na Slovenskem Štajerju, o tem rajši molčimo, kajti nemška pravičnost in nepristranost je dovolj znana.

Slučaj nemške kulturnosti. Pretečeno nedeljo in pondeljek so praznovali v Gradcu 50letnico, odkar se je ustanovila zveza nemških štajerskih pevskih društev (Sängerbundesfest). Zbralo se je seveda iz vseh delov Štajerja obilo pevcev in pivecev, ki so se pa razšli z nepopisnim mačkom, tudi moralnim. Iz spodnjega Štajerja je vozil v Gradec poseben vlak. Ko so prišli slavnostni gostje v Gradec, se ni zanje nihče zmenil, nihče jih ni sprejel, cela prireditve je bila skrajno hladna. Najbolj so pa udeleženci zabavljali čez „Frühshoppen“, ki so ga imeli v pondeljek v Puntigamu. In zakaj, odkod zlasti zabavljanje naših spodnještajerskih nemških kulturnoscev? Postrežba je bila slaba, pogoščeni niso bili reveži nič, hrano si je moral vsak sam plačati, pivo ni bilo dobro. „Wie a Lacken“, nam je rekel en udeleženec. Hinc illae lacrimae!

Strah pred razpustom. Kakor smo nedavno tega poročali, je nemške nacionalce zelo strah pred novimi volitvami za državni zbor, ker bi pomenjale te volitve za nje katastrofo. Dokler ni prišel razpust državnega zbora pri merodajnih krogih resno v kalkulacijo, so se delali nemški nacionalci zelo korajžne in bojevite. Možnost razpusta jim je pa potisnila strah v kosti. Današnja „Tagespost“ v svojem uvodniku že milo tarna čez nedelavnost parlamenta in poziva vse, ki imajo dobro voljo, naj napravijo parlament delazmožen, „magari če bi to stalo tudi glavo kakega ministra.“

Čedna duša. Dr. Brejčev govor na katoliškem shodu je vzbudil splošno pozornost. Bavilo se je z njim tudi dunajsko časopisje. Kričavi „Deutsches Volksblatt“ se je v svoji duševni plitvosti v narodnih vprašanjih zaletaval v stvarna izvajanja dr. Brejčeva o narodnosti iz katoliškega, načelnega stališča. Sad tega pustega zmerjanja v „Deutsches V.“ je dopisnica brez podpisa, ki jo je dobil dr. Brejč z Dunaja, na kateri je hotel nek renegat olajšati svojo slabo vest tako-le: „Soeben lese ich im „Deutschen Volksblatt“ einen offenen Brief vom P. Astner an Sie! Ich frage Sie, wo? und an welcher Schule? haben Sie!!! die Bildung genossen?? Sie sind doch der schäbigste Kerl des Jahrhunderts, schämen Sie sich nicht? und so einen Menschen lässt man in Klagenfurt noch ohne Maulkorb herumlaufen? Vi ste eina svinja, kmet zaroblen! pfui! Sie würden besser für einen Mistgabelgesellen passen, als wie für einen Dr.!!“ „Mir“ pristavlja: Takih izbruhov pristen Nemeč res ni zmožen, ampak samo renegatska kanala, človek, ki bi bil res potreben, da se ga pošlje k pastirjem učiti se najnavadnejših manir. Zares: Mistgabelkultura! Stavimo glavo, da je pisal dopisnico kak nemškufarski komi, ki je pohajal v nemške šole v slovenskem delu Koroške. Tako vzgajajo šole na Koroškem!

Poljski list v Moskvi. Kakor poročajo poljski listi, prične te dni v Moskvi v uredništvu R. Kwiatowskega izhajati poljski tednik z naslovom „Głos Polski.“

Za „Slov. Stražo“ nam je poslal gospod Vinko Bračko več sto obrabljenih poštinih znamk; hvala lepa!

Slovenska Straža. Štajerska je darovala za Slovensko Stražo: duhovščina dekanije Braslovče 23 K; po gospodični Miciki Vršič, Sv. Jurij ob Šč., nabrano na primiciji častitvega gospoda Andr. Klobasa dne 29. avgusta, 17 K; Fran Kostanjevec, Sv. Tomaž pri Ormožu, 5.50 K; po podružnici v Hočah iz nabiralnika pri gospodu Rojkotu in gospodu Florijančiču 2 K; nadalje pri gospodu Gselmanu v Hočah 5 K; podružnica Prihova, pošta Konjice, 21 K 50 vin.

Influenca in nagle vremenske spremembe spravijo čisto na tisoče oseb v prerani grob. Večkrat ni liše, ki bi ne imela tega ali onega bolnika vsled influence. Slaboten organizem rabi krepila in zdravnik naročuja zdravljenje s sirolinum, ker je dokazano, da vpliva sirolin „Roche“ zelo ugodno na dihalne organe. Sirolin „Roche“, ki se dobi v lekarni, je v tem oziru izborno zdravilno sredstvo.

Neverjetno a resnično je, da vsak naročnik turške srečke mora zadeti! V srečnem slučaju znaša dobitok 400 tisoč ali 200 tisoč zlatih frankov, v manj ugodnem slučaju 30 tisoč, 10 tisoč, 4 tisoč frankov itd. v najneugodnejšem slučaju pa 400 frankov. Za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši 1. oktobra t. l., izdan denar tedaj nikakor ni izgubljen, kakor n. pr. po brezuspešni igri v loteriji, marveč tvori varno glavnicco, ki se zvišuje z vedno naraš-

čajočo vrednostjo turških srečk. Prav posebne in velike važnosti pa je, da naročnik turške srečke že po vplačilu prvega obroka zadobi izključno igralno pravico do dobitkov in da po odplačilu kupnine brez vsakega nadaljnjega vplačevanja igra toliko časa naprej, dokler ne zadene. In enkrat mora zadeti! Da je vsakomur, kdor hoče svojo srečo poskusiti s srečke, omogočeno nabaviti si v ta namen najiminennejšo turško srečko, določili so se mesečni obroki na samo 4 K 75 vin. Kdor pa hoče plačevati mesečno po 6 K dobi poleg turške srečke še izborno srečko italijanskega rudečega križa, tako, da ima potem na leto desetkrat upanje na glavne in druge lepe večje dobitke. — Naročila sprejema in pojasnila daje za „Slov. Stražo“, g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19, in vsi njeni sodružniki po deželi. Naročajte le po posredovanju „Slov. Straže“, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko banko s polno plačano delnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati zgube in neprilik.

Štajersko.

Mariborske novice.

Brez križa. Nismo hoteli motiti slavnostnih dni, ki so spremljali otvoritev našega novega mosta, toda danes lahko povemo tudi mnenje in razočaranje marsikaterega skromnega katoličana, ki je gledal ves pomp slovesne otvoritve, a sedaj na novem mostu ne najde nobenega znamenja sv. križa. Ali ni nikogar, ki bi skrbel, da se izpolnijo v tem oziru želje katoliškega ljudstva?

Slovenke, pozor! Ker se je od več strani izrazil želja, osnuje mariborski Orel tudi odsek Orlic, ki bo imel redno telovadbo. Da ne bo glede prijav nobenih sitnosti, prosimo vse gospodične, ki žele pristopiti k Orlicam, da pošljejo vse prijave na j k a s n e j e do 25. septembra na mariborski odsek Orla, v roke predsednika g. dr. K. Verstovška. Obenem se osnuje tudi četa orlovskega naraščaja, ki bo imela tudi redne vaje. Tudi tozadevne prijave naj se izvrše do 25. t. m. Na zdar!

Mariborski Orel se zahvaljuje tem potom vsem p. n. dobrotnikom-podpornikom najiskreneje in prosi, da mu ohranijo svojo velikodušno naklonjenost i v prihodnjem letu. Bog povrni!

V znanje. V kavarni „Grund“ na Koroški cesti vodi včasih regiment kavarnarjeva hčerka. Ta ne več mlada gospodična, ki si že lahko turobno zapoje ono znano: „Dni boljnih polovica kmalu, prekmalu ste minuli...“, je huda nasprotnica Slovencev. Zlasti neprijetno zбоде njeno deviško srce, če govori kak gost v kavarni slovensko in je natakariji strogo prepovedano, da ne sme postreči gostom v slovenskem jeziku. Gospodu kavarnarju in njegovi gospej, katerima ne moremo očitati take narodne nestrpnosti, svetujemo, naj poučita svojo, po mladosti hrepenečo hčer, kaj zahteva najprimitivnejša dolžnost v kavarni, ki živi v veliki meri od Slovencev. Drugače si bomo znali Slovenci že pomagati in ne bomo njenega nežnočutečega srca nikdar več žalili. Vsiljevati se ne maramo, če tudi se nam nudi tako „pristna lepota“, kot je lepota kavarnarjeve gospodične.

Mašna družba. Ob obletnici svetovnega evharističnega kongresa na Dunaju opozarjamo na lep njegov sad med Slovenci, na podružnico svetovne Ingolstadtke mašne družbe. Ustanovila se je v frančiškanskem samostanu v Mariboru, kjer se dobijo sprejemnice in pravila v slovenskem jeziku. Ta mašna družba šteje nad 750.000 živih udov. Vsak ud da enkrat na leto služiti sv. mašo v čast matere božje za srečno smrtno uro in pomoč v vicah. Namen družbe je torej, pospeševati češčenje Marijino ter pridobiti milost sebi in vsem družvenikom. Ker pride na dan nad 2000 sv. maš, vsak lahko izprevidi, koliko duhovno pomoč dobi kot član te bratovščine. Zato jo prav priporočamo. Vpisnina je 50 vin. Za udnino se da poljubno velik dar, ali vsako leto nekaj vinarjev ali enkrat za vselej več dar, navadno 3 50 K. Vsakoletno sv. mašo da vsak na svojem kraju brati, ako je le mogoče. Kdor se želi pridružiti, zapiše različno svoje krstno in rodbinsko ime ter kraj svojega bivanja in pošlje denarni znesek na naslov: Uprava mašne družbe v frančiškanskem samostanu v Mariboru.

Mariborski „Orel“ je imel v sredo, dne 10. t. m. svoj redni občni zbor. V iskrenih pozdravnih besedah je orisal naš g. predsednik dr. Karl Verstovšek kot vzgojno sredstvo. Povdarjal je dejstvo, da se je mariborski „Orel“ lepo razvijal kljub raznim oviram in težkočam, ker vzbuja najlepše nade v bodočnost. Omenjal je zlasti razširjeni delokrog našega odseka z ozirom na osnovanje odseka „Orlic“ in čete naraščaja, katero vprašanje bo rešila prva odborova seja. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da se je odsek jako lepo razvijal. Nato je poročal br. blagajnik Fr. Žebet o odsekovem denarnem stanju. Spominjal se je velikodušnih dobrotnikov in rednih podpornih članov, ki se zavedajo velike važnosti mariborskega Orla. Sklenil je poročilo z željo, da bi nas tudi v bodoče, ko nas čaka še toliko dela, ne zapustila vrsta podpornikov. Po blagajnikovem poročilu je poročal br. načelnik Kores o telovadbi in udeležbi pri isti, ki je bila prav povoljna. Pri nato sledi volitvi so bili izvoljeni: za predsednika dr. Karl Verstovšek, podpredsednikom Ferdo Leskovar, blagajnikom Fr. Žebet, njegovim nemest. br. Bendé, tajnik g. urednik Kemperle, njega namestnikom br. Tratnik. Kot odbornika sta se izvolila še vlč. g. dr. M. Slavič in br. Stiper. Načelnikom je bil z vsiljivkom izvoljen naš vrli dosedanjí načelnik br. Kores, za podnačelnika pa br. Bendé. Voditeljski zbor sestavi prihodnjo odborovo seja. Z volitvijo se je zaključil dobropseli občni zbor. Predloge in načrt za bodoče delo v odseku bo rešila prva odborova seja, ki se vrši v sredo, dne 17. septembra.

Občni zbor Kat. tiskovnega društva v Mariboru se vrši dne 15. septembra t. l. ob 10. uri dopold-

ne v Cirilovi tiskarni. Vsi družteniki se vabijo, da se zanesljivo udeležijo letošnjega občnega zbora

Lekarna „Pri zamorcu“, ki jo je, kakor smo že zadnjič kratko javili, prevzel gospod Rayman, je oskrbljena z novimi, svežimi medicamentimi in ima v zalogi tudi najrazličnejše tu- in inozemske specialitete. Gospod lekarnar je zaveden Hrvat in ga moremo svojim čitateljem samo priporočiti.

Ptujske novice.

Šnopsarji psujejo. Zadnji „Štajerc“ je ves divji na slovenske fante in zliiva na nje cele golide blata. Zlasti orlovska organizacija mu je trn v peti, za to hujska proti njej na najostudnejši način. Da takih časnikarskih lopovščin ne prepreči državna oblast, se ne čudimo, ker vemo, pod kakšnim pokroviteljstvom stoji šnopsarski „Štajerc.“ Vemo pa tudi, zakaj je „Štajerc“ tako razjarjen. Med slovensko mladino je njemu za vselej odkleknalo. Kar je še imel zaslepljenih pristašev, te je spravil tja, kamor vodi „Štajerčeva“ pot. Mariborske kaznilnice so polne štajerčijanskih pretepačev in drugovrstnih štajerčijanskih propalic. Velika in boljša večina slovenskih mladeničev pa ne mara več pogubnih „Štajerčevih“ potov. Odtod ogorčenje, odtod pobalinsko psovanje. „Štajerc“ hujska sedaj proti onim, ki nočejo poginiti v šnopsu, ki nočejo vihteti noža in nočejo več igrati vloge divjakov, ampak se zbirajo v izobraževalnih društvih, se likajo v mladeniških zvezah, se vadijo na telovadnem orodju in imajo v rokah mesto noža — knjigo. Slovenski fantje, le tako naprej! Ker čim bolj divja vaš uničevalec „Štajerc“, na tem boljšem potu ste. Šnopsarji naj se pa le jeze, dokler ne obnemorejo v jarkih.

Celjske novice.

Dr. Ambrožiču so postale avstrijske meje preozke. Njegov velik duh hoče dalje. Iz inomoškega zborovanja Südmarke je slo več Südmarkovcev v Monakovo, med njimi tudi Ambrožič. V Monakovem so potem imeli neko zborovanje, na katerem se je ostro napadalo Avstrijo, kjer Nemcem ne kaže več živeti. Med drugimi je nastopil kot govornik tudi dr. Ambrožič. Ker njegovo duševno obzorje ne bo ravno preveč obsežno, je govoril o tem, kar mu tudi doma v Celju povzroča nemirno spanje: o boju med celjskimi Slovenci in Nemci. Njegov nastop je pa moral biti zelo klavern, ker ga graški listi omenjajo komaj s par vrstami. Med tem, ko prinaša „Tagespost“ govor Südmarkinega potovalnega učitelja Hoyerja v daljšem ekscerptu, se omejuje pri Ambrožiču, ki je vendar član Südmarkinega vodstva, na en sam sestavljen stavek. Kakor je videti, se dr. Ambrožičevi trudi ne bodo uresničili. Zvezda njegove slave bodo tudi zanaprej sijala samo nam Celjanom.

Slovenski obrtniki, pozor! Opozarjamo na od-dajo raznih del pri stavbi nove c. kr. gimnazije na Otoku v Celju. Načrti so na vpogled pri namestniji v Gradcu, Burggasse 2, II. nadstropje, vrata šte. 12. Rok za ponudbe je do dne 22. septembra opoldne. Sicer se glasi precej turško, da je vpogled v načrte za celjsko gimnazijo v Gradcu in je tudi več kot grdo preziranje, da se razglašajo taka dela samo v nemških listih, toda v kulturni Avstriji je v hiperkulturnem 20. stoletju tako sramotno postopanje napram Slovencev in vsakdanji navadi.

Dete odložila. V tukašnji opašjsko-župnijski cerkvi so našli pred nekaj dnevi pred glavnim oltarjem novorojenega fantka, zavitega samo v namizni prt. O materi, ki se je hotela na ta način iznebiti svojega otroka, ni bilo v pričetku nobenega sledu. Poizvedovanju crožništva se je pa posrečilo, najti mater v osebi kočarske hčere Antonije Zagrađiš. Izročili so jo sodniji v Šoštanju.

Ljutomerske novice.

Poreka. V Ljutomeru se je poročila dne 7. t. m. gđc. Vekoslava Cimermanova, hči tržana, z g. Rudolfom Stegmüllerjem, trgovcem v Gradcu. Slovensko pevsko društvo zapelo jima je ob poroki primerno pesem, ker sta bila člana društva. Bilo srečno!

V Križevcih je padel delavec Trepo pri gašenju apna v apnico ter je dobil hude opekline. Ponesrečenca so prepeljali v radgonsko bolnišnico.

Iz ljutomerske okolice. Neko revno liberalno, zapeljano dopisunče se v „Slov. Narodu“ z dne 6. t. m. zaganja v naše poštene kmete, v g. okrajnogo načelnika ter v vlč. g. župnika Weix na pri Sv. Kržu, radi volitev v okrajni odbor, ki so vzele liberalnim škricem sapo, ker so morali ostati za kalisami. Ob enem, ko liberalni pritlikavec na najostudnejši način napada načelnika okrajnega zastopa g. župnika ter seveda „klerikalce“ sploh, hvalisa delovanje g. Misja, ker je ultra liberalce. Ker se nam stadi prerokati se z lažnjivim člankom „Slov. Nar.“ povemo liberalnemu dopisniku in njegovim „konpanjonom“ samo, da ne more niti najhujši čifit in nemškutar zavzeti takega stališča, kakor ste ga zavzeli vi veleliberalci — izdajalci slovenskega mupoljskega ljudstva, ki je in bo ostalo neomajeno na naši strani kljub vsem liberalnim nesramnostim. Pri volitvah okr. zastopa smo zadržali radi olike mirno kri, da nismo pometli vseh kotov „liberalnega hrama“, ali od sedaj ne bo več milosti! Z zadnjim liberalcem, ki se še kje nahaja, hočemo pošteno obračunati, ako ravno nismo zmožni nobene stvari (tako naš psuje članek „Slov. Naroda“). Čudili se tudi nismo nič, ko smo čitali v liberalnem žurnalu, da je edino le g. Misja vodil celo stvar v okrajnem zastopu, ker vemo, od kod veter pih. Jej, jej, — seveda, seveda! kdo pa bo zdaj reklamacije vlagal? Kdo bo sedaj strah

Nemcev v Ljutomeru? Kdo bo sedaj liberalce zastopal? Kdo nam bo sezidal „kmetijsko šolo“ na Cvenu, za katero je gosp. Misja tako brilantno deloval? Mogoče kak doktorski pisar, ki ima veliko več zmožnosti, kakor mi izžemani kmetje. Zarokani liberalci so pač vedno in povsod prvi, ker so divje kričali trikrat: „tukaj“, ko se je delila norčarija! No, pa mogoče si bodo ti „preklamani klerikalci“ vendar še premislili, ter tudi od sedaj naprej rešpektirati liberalne, od nas plačane škrice, ter jim pustili krmilo, bržčas radi njihove visoke neolike! Do sedaj smo ohranili mirno kri. Ker pa ni miru, ter hočete vi liberalci na vsak način odločilnega boja, smo pripravljene, za vselej vas izplačati ter postaviti v „penzije“! Kadar bo pa nam „klerikalcem“ slaba šla radi okrajnega zastopa, pa bomo hitro šli vprašat g. Misja in pisarja Muršeca za nasvet, po katerem paragrafu naj volimo, da bo vsaj Joško načelnik okr. zastopa? Radi cest pa bomo že poskrbeli, da bodo dobre, saj je bilo ostalo ogromno „samonemških plakatov“ od dirke, čigar društva ud in odborak je tudi „napredni“ naš Joško. S tem bomo nastlali cesto, da bo vesel e! Heil Joško in sokol! Kmet in več let volilec okrajnega zastopa!

Drugi kraji.

Slovenska Bistrica. Vsled denarne krize so večinoma vsi denarni zavodi v obče že koncem lanskoga leta ustavili posojila celo takim prosilcem, ki so nudili zadostno varnost. Tudi naša, — prej okrajna, zdaj nemška — hranilnica, po nje napisu „Bezirkssparkassa“ je začetkom leta 1913 ustavila vsa posojila. Zanimivo pa je, da je naša „Bezirkssparkassa“ istočasno, ko je od bila prošnje potrebnih kmečkih prosilcev, imela polne roke denarja za ponemčevalne namene v mestu Slov. Bistrica. Sredi meseca januarja tega leta je dovolila nemškemu društvu Turnverein za telovadnico, na kateri je bilo že prej vknjiženih K 12.000 — še K 7.000, tako da znaša njeno celo posojilo napram „Turnverein“ K 19.000 — reči devetnajstisoč kron, katere ste znosili večinoma pridni in marljivi slovenski kmetje v ta denarni zavod, pri katerem nimate sedaj niti najmanjše pravice glede oskrbovanja in nadzorovanja. Gospodje pri „Bezirkssparkassi“, vprašamo vas, kako merete dovoliti in dati nemškemu „Turnverein“ tako ogromno posojilo na tako kočno, ki je podobna kaki kolarnici? Ali je Vaša vest mirna, če je dotično zadolžnico podpisal Stigerjev trgovski pomočnik Počivaušek in uradnik „Bezirkssparkasse“ Watzek? Rekli boste, da je posojilo po K 19.000 vknjiženo na telovadnici. Nato vam odgovorimo, da to poslopje sploh ni podobno moderni stavbi, vrhu tega pa je tudi postavljeno na takem mokrem kraju, da bodo še dolgo žabe regljale krog te stavbe, preden bo ista vsaj polovico posojila reprezentirala s svojo vrednostjo. V slučaju, da bi prišlo to poslopje na prodaj vam pameten človek ne da niti zanj počenega groša. Vi kmetje pa si zapomnite, kako se z Vašim denarjem gospodarji. Vprašajte tudi te nemške gospode, ki so ta denarni zavod, koji je bil prej v rokah okrajnega zastopa in je vsako leto donajal 7 do 8 tisoč kron čistega dobička v okrajno blagajno, koliko dobička ima od njega zdaj okrajna blaga na? — Rekle se Vam bo: Nič!

Ormož. V nedeljo 21. septembra se vrši po cerkvenem opravilu na vrtu Ormoške posojilnice velik shod in zborovanje mladeničev celega dekanijskega okrožja. Popoldne po večernicah pa ravnotam veselica in velika ljudska slavnost spojena z govori, deklamacijami, gledališko predstavo, petjem, srečolovom, telovadbo itd. Sodelujejo mladenke Dekliških zvez dekanijskega okrožja. Katoliški stariši, ki Vam leži prihodnost Vaše mladine na srcu, udeležite se te slavnosti! Mladeniči in mladenke, agitirajmo za obilno udeležbo. Pokažimo, da se naše organizacije zavedajo naloge za obrambo in obstanek naše sv. vere in slovenske narodnosti. Torej na veselo in mnogoštevilno svidenje v Ormožu vabi odbor Mladenških zvez dekanijskega okrožja. V cerkvi pridiguje in na shodu govori profesor dr. Hohnjec.

Sv. Ana na Krembergu. Čakal sem teden za tednom da bo kdo naznanil, kako slovesnost so nam priredili liberalci, oziroma njih sokoli, a zaman, zato naj napišem jaz nekoliko vrstic. Dne 6. julija popoldne so se namreč zbrali pri gostilničarju Senekoviču liberalci od Sv. Lenarta, Maribora in Ptuj, še celo neki Ante Beg, ali kako so ljudje že pravili, iz Ljubljane je prišel, da bi obhajal 1050 letnico Ciril-Methodovega prihoda. Za govor potovalnega učitelja Ante Bega, ki je govoril o slovanskih apostolih in o šolski družbi sv. Cirila in Metoda, se ljudje niso dosti brigali. Spoznali so, da se govori na liberalno stran, in so mu obrnili hrbet. Bilo pa ša teh ni veliko, ker se drug itak nihče ni udeležil veselice, kakor radovedne šenske in otroci. Vsak pameten mož je ostal doma. Kot drugi govornik je nastopil dr. Gorišek od Sv. Lenarta in je hvalil in vabil ljudstvo na vse mogoče načine k svojim zadrugam. Rekel je: „Zakaj bi si slovensko ljudstvo moralo denar izposojevati od nemških zadrug tam v Gradcu, ker imamo slovenske“. Mislil je morebiti na „ono“, katero je pred nekaj leti ustanovil pri Senekoviču in ima napis: „Kmetijska posojilnica“, ljudje pa ji pravijo kmetijska tiskalnica, ker vedno obresti povišuje tako, da znašajo obresti z stroški vred po 8 odstotkov. Mi Anovčani bi že zadi pristopili h kaki slovenski zadrugi, pa k liberalni ne, ker se dosedaj še nismo nalezli liberalnega daba. Na to se je začela igra „Raztresenca“. Rečem vam, ako bi imeli liberalci le količkaj krščanskega duha v sebi, bi gotovo prej otroke odslovili, ker to je bila igra pohujšanja za mladež. Slišala se je večkrat „ja zlodja, za hudiča, vi bodete moje hčer . . . in to v navzočnosti otrok. Sramota za takozvane omikance. Marsikateri se je izrazil: „Na tako komedijo pa ne grem več“. Za igro se je začela godba in ples pozno v noč. G. Viktor Senekovič! Vaš oče niso obogatili pri prvi liberalni veselici, mislim, da tudi Vi zdaj niste. Bolje bi bilo, če bi se domačinom bolj priljubili, bi Vam neslo več dobička, kakor pa liberalne veselice. Še nekaj, g. urednik! Slišim, da se misli ustanoviti pri nas podružnica sv. Cirila in Metoda, h kateri nas uljudno vabi naš poštni upravitelj, ki je z

dušo in telesom za to, da se ustanovi. Pravi: „To ni proti veri, samo tem farizejem (!) ne smemo vsega verjeti, kar nam lažejo; moramo skrbeti za naše otroke v šoli in vsepovsod, da ostanemo Slovenci, posebnó tukaj ob nemški meji.“ — Kako bo pač to mogoče, ko hoče v našem Krembergu vse, kar se za kaj šteje, veljati za nemško. Sramujejo se slovenski govoriti, pa hočejo skrbeti za obmejne Slovence. Liberalci in štajerčijanci so se na zadnji veselici tako spozabili, da so nosili na prsih slovenske trake, govorili pa so nemško. G. c. kr. poštni upravitelj! Vam pa svetujemo, da se za svojo službo brigade, liberalno podružnico pa pustite na stran, potem boste imeli več veljave pri nas kakor pa sedaj. — Imel bi še veliko pisati, pa za sedaj naj bo zadosti. — Opazovalec.

Ormož. Dne 14. septembra ima ormoška mladeniška in deklška zveza svoj redni mesečni sestanek v prostorih Ormoške posojilnice po večernicah ob 3. uri popoldne.

Kapela. Našemu Bralnemu društvu je blagodušno podaril č. g. kaplan Franc Štuhec desetero lepo vezanih knjig. Prisrčna hvala!

Sv. Jurij v Slov. gor. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo, dne 28. septembra, poučen shod, in sicer po rani službi božji v gostilni Fr. Krajnc. Predaval bo g. Fr. Pirnat o živinozdravništvu. Sprejemala se bodo tudi naročila za umeten gnoj. Torej ste v obilnem številu povabljeni.

Majdin. Vabimo k slovesni otvoritvi „Društvenega Doma“. Dobrotnikom naj se dne 14. t. m. pridružijo prijatelji, znanci in sosede. Po večernicah stopijo na oder najprej mladenke, potem mladeniči; prve nam pojasnijo, kdo sme opravičeno reči: „Marijin otrok sem“, drugi hočejo postati v šaljivem prizoru pravi „Junaki“. Slavnostni govor ima prof. dr. H. o. h. n. j. e. c. Brez mišnega petja seveda takšna redka veselica seveda ne sme biti. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Sedeži 80 vin., stojišča 40 vin. Na prijetno svidenje!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. V nedeljo, dne 28. septembra, priredi Marijina družba in Mladeniška zveza Konstantinovo slavnost. Ob 10. uri bo v spomin 10letnice Marijine družbe blagoslovljenje novih podob sv. Alojzija in sv. Neže — slovesna procesija v cerkev, pridiga, med sv. mašo skupno sv. obhajilo Marijine družbe in članov Mladeniške Zveze. Hitro po sv. opravilu ima Mladeniška Zveza slavnost na cerkvenem prostoru. Slavnostni govornik veleuč. g. dr. Hohnjec; nastopijo razni govorniki iz sosednjih župnij; sodeluje slavni pevski zbor od Sv. Tomaža. Mladeniči! Potrudite se v šentlovensko dolino! — Odbor.

Ribnica nad Pohorjem. V nedeljo, dne 21. septembra, se vrši po večernicah v kaplaniji ustanovni shod Mladeniške in Dekliške Zveze. Govori g. nadrevizor Vladimir Pušenjak, Mladeniče in dekleta, pa tudi stariše ter mladinska društva drugih župnij prisrčno vabi k udeležbi odbor Kmečkega bralnega društva v Ribnici.

Slov. Gradec. Vabilo na občni zbor Zadruga za rejo noriškega konja v slovenjegraškem sodnem okraju, vpisane zadruga z omejeno zavezo, kateri se vrši v nedeljo, dne 14. septembra 1913 ob 9. uri popoldne v dvorani okrajnega odbora v Slovenjem Gradcu. Spored: 1. Čitanje zapisnika prvega običnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Odobritev novih združnih pravil. 4. Pogovor glede zadružnega pašnika. 5. S. učajnosti. — Opomnja. Če bi ob določeni uri občni zbor ne bil sklepčen, zborovalo se bo pol ure pozneje po prvotnem sporedu v omenjeni dvorani brezpočno. Zadržniki in konjereji! Udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Št. Jurij ob juž. žel. Tukajšnja okoliška požarna bramba priredi v nedeljo, dne 14. septembra, veliko ljudsko veselico v vseh prostorih Katoliškega Doma. Na vsopredje je igra: „Tihotapec“ v petih dejanjih; godba na pihala, velik srečolov in nad 500 lepih in dragocenih dobitkov; šaljiva pošta, konfeti, prodaja šopkov, streljanje na dobitke, umetni ogenj. Vsa prireditev razun igre se vrši zunaj na vrtu ob lepem vremenu. Ker je zanimanje že z ozirom na velike predpriprave po vsej okolici izvanredno veliko, pričakovati je, da bo ta veselica ena najlepših. Vabimo slavno občinstvo od blizu in daleč!

Šmartno ob Paki. Prostovoljna požarna bramba v Šmartnem ob Paki priredi v nedeljo, dne 14. septembra, ob 3. uri popoldne v prostorih g. Ivana Bizjak veselico z dvema igrama. Zvečer ob 8. uri se igri ponovita.

Gornja Ponikva. Bralno in pevsko društvo na Gornji Ponikvi priredi v nedeljo, dne 21. septembra popoldne po večernicah igri „Marijin otrok“ in „Sino-vo maščevanje“.

Velenje. Že precej časa sem se vijejo po raznih liberalnih časnikih, pred vsem po „Slovenskem Narodu“, dolgovezni in zehajoči članki, ki se navadno začnejo s 500 kronami in potem napadajo osebo našega spoštovanega g. župana. Ti dopisi so tako polni babilonske zmešnjave in kaotične zmesi, da dopisnike, urednike dotičnih listov in celo družbo okoli njih ne moremo imenovati drugače, kakor doktorje konfuzije ali zmešnjave. Bralcu, ki je enega ali drugega ali več istih dopisov čital, so razne kovačnice usnjarne, občinske pisarne, komisije in njihovih funkcijonarji, objavljenih 500 kron, izjave raznih Oevirkov, Golov in Pečecnikov, — Slovencev najčistejše pasme — te in še mnoge druge reči kar plesale pred očmi ter mu begale njegovo pamet kakor hitro se menjajoče podobe v kaleidoskopu. Da bi pa ta pisana konfuznost ali zmedenost pojmov bolj proslula med svetom, so se dotične številke pošiljale na razne krčmarje naše stranke, n. pr. na gosp.

Meža v Šmartnu in g. Verdolja v Šaleku. Ako liberalci menijo, da vrše s tem kako reklamo za svojo stranko, jim te otročje upe rade volje dovolimi. Naši velenjčani pa so lahko dopisniku ali dopisnikom in urednikom tistih listov hvaležni, kajti po takih konfuznih dopisih mora ostati sv. priti nehote do mnjenja, da naš trg še več takih ali podobnih doktorjev konfuzije krije pod svojimi strehami. Sicer to ni preveč častno in je, skoro bi rekli, žalostno, toda zabava, ki jo ti zmedeni možakarji nudijo nam in drugim, je vendar le nekaj vredna.

Dramlje. Menda stekel pes je v nedeljo zvečer priletel od Ponikve ter je posestnika v Zalogu, Antona Arzenška tako strahno popadel, da ga je sin komaj od očeta odtrgal. Stopil mu je na vrat in ga ubil. Kmeti so takoj peljali v bolnišnico, iz Ponikve pa neko dekle.

Šmartin pri Slov. Gradcu. (Napredek). Naša Nar. stranka je nastavila volitev novega občinskega odbora v nedeljo, na praznik Angeljev varihov, da bi se je katoliška stranka ja ne mogla udeležiti in spraviti liberalce v nevarnost. Drugi razred je volil med poznim svetim pravilom. Dozdaj ni bila volitev še nikdar na praznik. Tajnik je c. kr. uradnik pri glavarstvu. Zmagali so liberalci in se začne na novo nevolja. Gospod Ivan Kac zakaj nas nalašč izživzivate? Kdo Vam je dal ta nesveti nesvet? Le volite tudi tak konkurenčni odbor, ki nič ne stori, a ima denar za tožbe. Ali c. kr. okr. glavarstvu zadeva ni znana? Zakaj ne poseže vmes?

Rečica v Sav. dol. Koncem meseca avgusta smo si ustanovili za naš gornjegrajski okraj toli potrebno zadrugo za rejo bikov, s sedežem v Rečici. Predstojnišvo nove zadruga — načelnik g. Anton Turnšek ml. — nam jamči, da je zadruga v pravih rokah.

Hrastnik. Pri nas smo ustanovili koncem meseca avgusta t. l. za sodnijski okraj Laško „Zadruga za rejo bikov“, s sedežem v Hrastniku. Krvava potreba je, da povzdigemo za naše kmetijstvo toli važno živinorejo. Da bo nova zadruga dosegla svoj namen, nam jamčijo imena mož, ki so izvoljeni v predstojništvo. Načelnik je g. Gričar M. Za ustanovitev zadruga se je najbolj trudil deželni živinorejski nadzornik g. Jelovšek.

Veržej. Posvečevanje kapele v salezijanskem zavodu „Marijanišče“ se je ob krasnem vremenu prav slovesno izvršilo dne 8. septembra. Od vseh strani je privrelo nešteto ljudstva, še veliko več, kakor lani ob otvoritvi zavoda, zlasti je bilo veliko ogrskih Slovencev. Trg in zavod sta v nedeljo popoldne oblekla praznično obleko. Ob 4. uri v nedeljo popoldne so se prevzvišeni knezoško pripeljali na kolodvor v Bučečovec, kjer jih je pričakoval g. dekan Jurkovič in pozdravil v imenu dekanije, župnik Weigl v imenu križevske župnije, ravnatelj zavoda A. Gvadagnini in predsednik društva „Marijanišče“, prof. Kovačič. Med potom od Bučečovec do Veržeja so stali ob križih in kapelah slavoloki s primernimi napisi in mlaji ter je verno ljudstvo pričakovalo svojega nadpastirja.

Sredi trga pred Marijinim kipom je bil pripravljen prostor za sprejem. Na velikem slavoloku se je bliščal na desno grb prevzvišenega knezoškofa, na levo pa trga Veržeja: krap na modri vodi. Tu je pozdravil Prevzvišenega domači g. župnik, župan in stotnik trške garde, nadučitelj Sprager, in šolska mladež. V župnišču so se sveti ostanki, namenjeni za nove oltarje, položili v kelih in v slovesni procesiji. Potem je šla procesija s sv. ostanki v zavod, kjer je prenesli v župniško cerkev, kjer so bile večernice. Prevzvišenega pozdravil ravnatelj zavoda z novinci in oratorijanci. Sv. ostanki so se položili včasno kapelico in opravile pred njimi predpisane molitve. V mraku so domači pevci zapeli Prevzvišenemu podoknico.

V ponedeljek je bila že pri zjutranjih mašah župnijska cerkev natlačeno polna. Točno ob 8. uri se je začelo posvečevanje kapele. Velepomenljive, pa dolge in napore obrede in molitve so prevz. posvetitelj opravili zelo ganljivo in s krepkim glasom. Popoldne je že odzvonilo, ko so strelji naznanjali, da je posvečevanje končano, na novo posvečenem oltarju so nato Prevzvišeni opravili slovesno sveto mašo. Med posvečevanjem kapele sta bili tudi na dvorišču pod milim nebom 2 sv. maši, da bi ljudje ne ostali brez sv. maše, ker v kapelo jih je moglo le majhno število. Gnječča je bila tolika, da se je pri posvečevanju komaj prelila procesija okoli kapele.

Bila je blizu ena ura popoldne, ko so Prevzvišeni stopili na oder, pripravljen na dvorišču, in z mogočnim glasom nešteti množici govorili v sree segajoč govor. Marijino rojstvo je jutranja zarja kršč. vere, ki je zlasti vzdignila in posvetila vzgojo mladine. Marsikateremu očetu in materi se je porosilo oko. Slišali smo tudi prekmurske Slovence, kako so s solznimi očmi blagrovali naše ljudi, češ: Blagor vam, ki imate tako vnetega škofa in jih lahko slišite v svoji domači besedi. Z darovanjem in zahalno pesmijo se je okoli 3. ure popoldne končala veličastna slovesnost, ki ostane v neizbrisnem spominu vsakemu udeležencu. Ob 5. uri so se Prevzvišeni vrnili na kolodvor v Bučečovec.

Novoposvečena kapela je prva Marijina cerkvi- ca v ljutomerski dekaniji Zavzema prtilični del jugozahodnega dela zavoda; dolga je 20'80 m, široka 6 m in visoka 5'50 m. Končuje z lepo zaokroženo apsido, v kateri so 3 krasno umetniško izdelana okna: srednje kaže podoba Matere dobrega sveta, kateri je kapela posvečena; daroval je je prof. dr. Kovačič; desno na evangelijski strani nadangelja Mihaela, dar prevzvišenega nadpastirja; levo pa sv. Jožefa, ki se je kupilo s prispevki g. dekana J. Čizeka v Jaretni in veržejskih župljanov. V ladiji so okna sv. Antona Pušč., kupile sestre Pušenjakove v spomin svoje-

mu bratu Antonu, ustanovitelju Marijanišča; sv. Alojzija; darovala Alojz in Julijana Sršen ter svetega Franciška Seleskega, dar g. nadžupnika Korošca. Vsa okna je napravila znana tvrdka Neuhauser v Inomstu.

Dva oltarja, ki sta bila posvečena, je napravil kamnosek Kocijančič v Mariboru. Tretji oltar se napravi pozneje, ko se dobi potreben denar.

Kapela — v prepornem slogu — je priprosta, pa prav ljubka in vzpodbuja k tihi pobožnosti.

Tako je krona položena na glavo zavodu, ki naj prinaša obilno sadov v časnih in duševnih zadevah. Dne 11. septembra 1911. so zidarji vrgli prvi kup betona v temelje in sedaj čez 2 leti je vkljub ogromnim težavam zidanje dokončano, niso pa še končane težke skrbi, ki jih ima vodstvo družbe, ki je stavila zavod. Da zavod čim prej uresniči svoj glavni namen, nižjo kmetijsko šolo, naj pomagajo blaga srca. Ljudstvo, ki nima srca in zmisla za visoke, idealne načrte, pač pa za alkohol in nizkotne reči, je obsojeno poginu. Mi pa hočemo živeti in napredovati.

Petrovče. Ze dolgo goji mladina srčno željo, priti v Petrovče, da bi se tam na Marijinem sreču navdušila za vzvišene vzore srečnega mladostnega življenja. Zato pridite vsi mladeniči in vse mladenke Savinjske doline in sosednjih krajev zadnjo nedeljo t. m., to je 28. septembra, v Petrovče, posebno še tisti, ki se jim ni bilo mogoče udeležiti katoliškega shoda v Ljubljani. Vspored: 1. Ob 9. uri dopoldne pridiga in slovesna sv. maša. 2. Zborovanje v Društvenem Domu. Govorniki in govornice Orlov in Zvez dobrodošli! 3. Po večernicah ob 2. uri vrtna veselica s prav živim programom. Pevski zbori dobrodošli!

Brežice. Mladeniški shod za Posavje se vrši v nedeljo, dne 21. t. m. po tem-le redu: 1. ob 10. uri dopoldne v farni cerkvi služba božja. 2. Ob 12. uri mladeniško zborovanje v Narodnem Domu. 3. Ob 2. uri popoldne večernice. 4. Ob 1/3. uri gledališka predstava: „Tri sestre“. — Oskrbite po vseh župnijah že to nedeljo potrebno agitacijo, da bo udeležba velika in častna!

Letos je slaba letina in bo marsikdo premišljeval, kje bi vzel denar, da bi kupil potrebno obleko in perilo za svojo družino. Ni to lahka reč, posebno kjer je številna obitelj, pa malo dohodkov. Da bo vsakdo lahko za malo denarja dobil veliko dobrega blaga, se priporoča, da se obrnete na Prvo slovensko spodnještajersko razpošiljalno J. N. Šoštarčič v Mariboru, Gosposka ulica št. 5. Pri omenjeni tvrdki dobite v veliki množini ostanki raznega blaga po neverjetno nizki ceni, na primer 20 metrov ostankov belega platna za K 8.—, 20 metrov platna posebno močnega K 9.—, 20 metrov zelo finega K 11.—, ostanki druka, 20 metrov, močnega, K 8.60, 20 metrov posebno močnega K 10.—, 20 metrov zelo trpežnega K 12.—. Za iste cene se dobijo tudi drugi ostanki, kakor pisano platno (oksford), cajg, levantin, kambrik, parhet itd. Ostanki so dolgi od 2—7 metrov. Naročila nad 20 K se dopošljejo franco.

Kolera.

Iz Ogrskega prihaja neprijetna vest: kolera se razširja. V Buđimpešti je zbolelo na kolero 7 oseb. Ogrskemu notranjemu ministrstvu je naznanjenih 20 slučajev kolere iz province. V Deliblatu pri Temešvaru so se pripetili štirje novi slučajji kolere, ki so končali s smrtjo dotičnih oseb. Hrvaškemu deželnemu zdravstvenemu svetu v Zagrebu se je dne 10. t. m. naznanilo šest novih slučajev kolere, od katerih sta dve osebi že umrli.

Niti ne mislim na to, da bi zanikal,

da je vožnja z avtomobilom, v zrakoplovu ali smuški šport, in kakor se zorejo vsi ti športi, nekaka kopel za živce. Toda tudi smelo trdim, da vsebujejo vsi ti in slični športi tudi dosti nevarnosti nahlajenja. In ravno iz tega izvira se vendno poslužuj Faysovih pristnih sodenskih mineralnih pastilj. Škatljica stane le borih K 1.25, toda varuj se ponarejanj. Posebno znamenje: Ime „Fay“ in beli kontrolni papirček z uradnim potrdilom županstva Sodena ob T.

Kranjsko.

Motnik. Naše Izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 14. septembra ob 3. uri popoldne v spomin Konstantinovega jubileja slavnostno predstavo. Na vspredu sta Šilvin in Sardenkova deklamacija: „Zmagoslavnemu križu“ in igra: „Skrivnostna zaroka“. Med odmoru svira gramofon. K tej zanimivi predstavi ste vabljeni tudi vi, dragi nam bratje, Slovenci iz Vranskega. Naj torej nihče ne zamudi te predstave, ker vsakemu zagotovimo, da mu ne boje žal, če pohiti v nedeljo v Motnik. Torej dragi Štajerci, na veselo svidenje v nedeljo v Motniku!

Dražba hotela „Triglav“ v Boh. Bistrici. Dne 16. septembra t. l. se bo vršila ob 9. uri dopoldne pri e. kr. okrajni sodnji v Radovljici dražba hotela „Triglav“ v Bohinjski Bistrici z vilo „Bogomilo“ in „Bellevue“ vred. V vseh treh poslopih je 60 popolnoma opremljenih sob, v kuhinji se nahaja vsa za obrat potrebna posoda. K temu posestvu spada tudi vrt in pa

dvoje obširnih stavbišb ob Bohinjskem jezeru in sicer na najlepših točkah. Najmanjši ponudek znaša za vse skupaj 92.508 K. — Del kupnine bi ostal vknjižen. Vsi podatki so na vpogled pri omenjeni sodnji in v pisarni dr. Iv. Tavčarja.

Esad Paša na Bledu. Te dni je prišel znameniti bratitelj Skadra, Esad Paša s spremstvom (4 dame, mali fantek in en zamorec) na Bled in se je nastanil v hotelu „Louisenbadu“.

Lilijsko mlečno milo s konjičkom

iz tovarne Bergmanna & Co., v Decinu ob Labi

je in ostane neprekosljivo v učinku zoper poletne pege in se pri racionalnem negovanju kože ne more pogrešati. To nepobitno dokazujejo vsak dan došla priznalna pisma. Komad 80 vin. in se dobi v lekarnah, drožerijah in parfumerijah itd. Da si ohranijo dame nežne roke, se je izborno izkazala Bergmannova lilijska krema „Manera“. Dobi se povsod v tubah po 70 vinarjev. 43

Primorsko.

Kongres psihiatrov. 10. in 11. oktobra bo zborovalo v Gorici društvo avstrijskih psihiatrov. Zborovanje se vrši v deželni zbornici in ga bo otvoril deželni glavar. Zborovalci obiščejo tudi deželno blaznico in muzej.

Slovenska trgovska šola v Trstu. Vpisovanje se vrši dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. in od 3. do 6. ure popoldne. V prvi letnik se sprejemajo absolventi meščanskih in nižjih, srednjih šol in po dobro prebitem sprejemnem izpitu tudi učenci, ki še imajo manj šolske predizobrazbe. V drugi letnik se sprejemajo tudi absolventi prvega letnika na drugih trgovskih šolah. V pripravljalni letnik vstopijo lahko vsi tisti učenci, ki so dovršili vsaj 1. razred kake srednje ali meščanske šole. Na novo vstopajoči učenci plačajo (takoj pri vpisovanju) 5 K vpisnine in 4 K prispevka za učila, učenci, ki že pripadajo zavodu, pa 4 K prispevka za učila. Za vstop v pripravljalni letnik morajo biti učenci najmanj 13 let, za prvi letnik najmanj 14 let stari. Šola ima pravico javnosti, vsled česar so izprijevala, ki jih izdaja, enakoveljna onim podobnih javnih zavodov. Učenci in učenke rednih trgovskih letnikov plačujejo šolnino K 200 v mesečnih obrokih po K 20, učenci pripravljalnega tečaja pa šolnino letnih K 80. Revnejši učenci se lahko deloma ali popolnoma oproste plačevanja šolnine, učenke pa se sploh ne oproste. Vpisovanje se bo vršilo v novih modernih prostorih v ulici Stadion 21 I. Za zunanje učence preskrbuje ravnateljstvo primerna stanovanja.

Narodno gospodarstvo.

Potreben tečaj. Na viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici se bo letošnje zimo, decembra in januarja, vršil tečaj za pletenje jerbasov in košar. Prijave je poslati potom občin na deželni odbor.

Oddaja sadnih drevesc. Iz deželnih drevesnic se bo oddalo letos 38.000 sadnih drevesc štajerskim posestnikom.

Letošnji vinski pridelek. Profesor Karol Portele, generalni ravnatelj vinorejstva v ministrstvu, objavlja od časa do časa po dobljenih podatkih številk, ki kažejo, kak bo letošnji vinski pridelek. Zadnje objavljene številk se nanašajo na stanje vinogradnikov koncem meseca julija. V Istri je kazal vinski pridelek v tem času na okoli 460.420 hl, na Tržaškem na 10.300 hl, na Goriško-Gradiščanskem na 600 tisoč hl, Dalmacija na 1.200.000 hl, na Tirolskem 1 milijon 100.000 hl, na Spodnjem Avstrijskem na 737.000 hl, na Štajerskem na 478.000 hl, na Koroškem na 70 hl, na Kranjskem na 160.000 hl, na Predarlskem na 500 hl, na Češkem na 8000 hl in na Moravskem 74.000 hl. Skupno torej okoli 4.778.000 hl, lani je bilo vinskega pridelka v teh deželah 3.969.873 hl; torej letos za 800.000 hl več od lani. Kakor rečeno, tako je kazalo koncem meseca julija. Tačas pa je prišla že toča ter napravila škodo.

5 oralov za 6 K. V Nagy-Szanto v biharskem komitatu, na Ogrskem so se te dni prodajale nepremičnine kmeta Ivana Gasci. Najprvo je bilo prodanih 20 oralov njiv, potem je prišlo na vrsto 5 oralov pašnika. Vzklicna cena je bila 100 K. Oglasil se ni nihče. Končno je zaklical licitator: „Pet oralov polja za 6 K!“ sedaj se je oglasil notar Jožef Dienes. Odvetnikov zastopnik — mlad jurist-dijak — je ponudil 10 K; toda notar je protestiral, češ, da njegov konkurent še ni polnoleten. — in polje je ostalo njemu: 5 oralov za 6 K!

Razgled po svetu.

Srbski patriarh Bogdanovič. Ugotovljeno je, da je srbski patriarh Bogdanovič padel v deroč potok Gasteiner Aache in utonil. Kljub skrbnemu iskanju se do sedaj še ni posrečilo, najti truplo utopljenca.

Dva ruska milijonarja umrla gladu. Dva ruska milijonarja, industrijca Semjenov in Garkin, sta umrla na svojih zlatih poljih v Besimjanni v Sibiriji

gladu. V Garkinovem stanovanju so našli dnevnik, iz katerega je bilo razvidno, da so nekatera živila posla že meseca januarja. Snežni viharji so preprečili, da niso mogli poslati potrebnih živil stradalajočima milijonarjema. Bila sta popolnoma ločena od sveta. 50 dni sta se živela samo z ribjo mastjo in odpadki. Končno je podlegel Garkin. Semjenov pa je umrl vsled oslabljenja 2 meseca potem. Pomoč je prišla prepozno.

Spomenik lažnjivcem. Neki angleški misijonski list poroča, da živi na otoku Borneo pleme, ki tako spoštuje resnicoljubnost, da onemu, ki je kdaj izrekel laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo tega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, potem pa preklinjati lažnjivca, v čegar svarilni spomin se je spomenik postavil.

50.000 K dobila, ne da bi vedela. V sredo je prišla v neko banko na Reki kmetica Deskovič iz Mošeniške Drage, da zamenja ameriški denar, ki ga ji je bil poslal njen mož iz Amerike. Ko odpravi to opravilo, pokaže dotičnemu uradniku srečko ogrske hipotečne banke, katero je smatrala za kos papirja brez vrednosti. Toda nekateri sosedje so ji svetovali, naj se enkrat prepriča, ali res nima nobene vrednosti dotična srečka. Uradnik pregleda stare izkaze od zrebanj in razvidi, da je ta srečka zadelala pred petimi leti 50.000 K. Ta vest je pustila kmetico popolnoma hladno in ko je rekla, da pride ob določenem času po denar, je mirno odšla. Soprogu in pa sinu, ki je delavec v Gradcu, pa je pisala, naj prideta na dom, da bosta uživala nepričakovano srečo.

Eksplozija v kavarni. V kavarni na cesti Rue Salneupe v Parizu je eksplodiral plin. Porušena je cela kavarna, vdrl se je strop in podsul 12 oseb, izmed katerih je ena mrtva, pet je težko, šest pa lahko ranjenih. Eksplozija je porušila tudi še sosedno skladišče, za manufakturno blago. Tudi v tem skladišču je več oseb težko in lahko ranjenih. Eksplozija je povzročil nek gost s tem, da je vrgel na cesto gorečo cigareto, vsled česar se je vnel plin v glavni cevi, ki je bila v svrhu reparature ravno v istem času odkopana.

Nov komet. Iz zvezdarne v Heidelbergu poročajo, da je našel dne 1. septembra Metcalf v Winchesteru nov komet 10. vrste, ki se pomika v vzhodni smeri.

Smrten padec dveh aviatikov. Na vojaškem vežbališču pri Briegu sta hotela dne 4. t. m. poročnik Eggenbrecher 5. dragonskega polka in poročnik Prins 83. pešpolka napraviti poizkusen vzlet. Stroj je bil popolnoma na novo montiran. V višini 100 metrov pa se je snela desna nosilna ploskev, aparat se je prevrgel in oba častnika sta padla na zemljo. Bila sta takoj mrtva. Stroj se je popolnoma razbil.

Podmorski kanal med Angleško in Francijo. „Echo de Paris“ poroča, da se je razpoložanje za zgradbo podmorskega kanala med Angleško in Francijo v zadnjem času tako zelo zboljšalo, da bo načrt najbrže že v prihodnjih petih letih izvršen. V petih letih upajo zgraditi ta predor, ki bo veljal približno 400 milijonov frankov in v katerem bosta dva železniška tira, oddaljena petnajst metrov drug od drugega.

Bivši turški sultan Abdul Hamid na smrtni postelji.

Iz Carigrada se poroča, da leži bivši turški sultan Abdul Hamid na smrtni postelji. Iz izpovedb iz njegove okolice je posneti, da so štete ure njegovega življenja.

Vojaški zrakoplov padel med množico ljudi. štiri osebe mrtve, sedemnajst ranjenih.

Povodom vojaških manevrov 16. nemškega armadnega zbora ob gorovju Hunsrucka pri vasi Buchenbeuren na Nemškem sta se večeraj, dne 11. septembra, ob 9. uri predpoldne vzdignila v zrak z vojaškim eroplanom poročnika Schneider in Teuber, da rekonosecirata pozicije sovražnika ter jo javita armadnemu poveljstvu. Komaj se je dvignil zrakoplov kakih 15 metrov od tal, je odpovedal motor in častnika sta se morala spustiti na tla. V tem trenutku je zapihal močen veter, ki je jel zrakoplov dvigati kvišku. Pri tem je zašel propeler zrakoplova orožnika Schmidta, nekega kmeta, eno kmetico in enega otroka, ki so bili pri priči usmrčeni, še dve drugi osebi je pa smrtnonevarno ranilo.

Med gledalci je nastala grozna panika in huda gneča, vse je hifelo narazen. Pri tem je pa bilo še 15 drugih oseb več ali manj ranjenih.

Oba častnika sta zadobila le neznatne poškodbe. Zrakoplov je precej poškodovan. Nesrečo preiskuje vojno sodišče.

Listnica uredništva.

Konjiče: Javite nam celo svoje ime, drugače ne moremo priobčiti. — **Celjska okolica:** Prišli bi v tožbo. Izročili poslancu. — **Marenberg:** „Slov. Narod“ ni priobčil še nič. Pozdrav!

Dva mala dijaka sprejme po ceni S. Uličar, narodni brivec, Maribor, Korška cesta. 185

Dve dijakinji ali dva dijaka se sprejmeta na stan in hrano. Vestno nadzorstvo. Zračno in mirno. Vprašati je A. Porekar, Maribor Prečna ulica (Quergasse) 3, II. nadstr. 186

Ure
Točna postrežba!
Dobro. Po ceni!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.
Tudi na obroke! Ilustrov. ceniki zastoj. Gramofone od 20-200 K.
Niklasta remoat.-ura K 3-50
Pristna srebrna ura K 7-
Original omega ura K 18-
Kuhinjska ura K 4-
Budilka, niklasta K 3-
Poročni prstani K 2-
Srebrne verižice K 2-
Večletna jamstva,
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
Maribor, Gosposka ulica 26
Kupujem zlatino in srebro.

Soba z celo hrano
oddati. — Badlova ulica Villa 15. 178

Ni treba si glavo tretji! Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna

Semena voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri staroznani trdki!

Milan Hočevar Celje tik farne cerkve.

Goričar & Leskovšek, Celje
Graška ulica 7 — podružnica Rotovška ulica 2.

Spomladna in poletna sezona:
Nahrbtniki (Rucksäcke) v veliki izbiri po raznih cenah.
Čaše iz papirja in aluminija.
Za veselice: konfeti, serpentine, papirnati krožniki, servijete.
Lampijoni, predmeti za šaljive pošte in srečolove.

Tovarniška zaloga šolskih in pisarniških potrebščin.
Lasna zaloga ljudskošolskih zvezkov in vseh tiskovin za urade.
Nagrobni venci in traki.
Dopisnice savinjskih planin in druge.

Solidno blago. Nizke cene. Točna postrežba.

Južnoštajerska hranilnica v Celju
v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po od dneva po vlogi do dneva dviga ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šmarje, Šoštanj, Sevnica, Vran-

410
20

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove 30 000 K, za napravo potov 5.000 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 12 000 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene 6 000 K, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačala okolo 45.000 K, za dobrodelne namene, skupno tedaj nad 100.000 K.

Sprejema tudi hranilne knjižice drugih, posebno neslovenskih danih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Prevzetje
lekarne „Pri zamorcu“
Maribor, Glavni trg šte. 3.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzel lekarno g. E. Taborsky-a, ter isto s svežimi lekarniški potrebščinami, s tu- in inozemskimi specialitetami bogato založil.

Prosi in se priporoča za mnogobrojni obisk

Dragotin Raymann, lastnik lekarne „Pri zamorcu“ Maribor - Glavni trg šte. 3.

Važen oglas „Slovenske Straže“! Čitajte!
V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko!

Turška srečka

je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov. ker vsake srečka mora zadeti najmanj 400 frankov. ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev, in ker zadobi kupec še po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico. Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. oktobra 1913!

Ena turška srečka in ena srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto, na mesečne obroke po samo 6 kron.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ gospod **Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.**

Sprejmejo se marljivi setrudniki pod ugodnimi pogoji.

Ni treba si glavo tretji! Somišljeniki, agitirajte za „Stražo“!

Samo K 4'85 ura, verižica, vžigalo s 6 užiagalniki.

Krasna fantazijska srebrna remontoarska ura za gospode.

Soliden, ploščnat in bogato graviran oklop z jako dobrim anker-delom, točno idoča z triletnim pisanim jamstvom, z elegantno ameriško double-zlato kava'ir-verižico in modernim nikelnastim žepnim vžigalom s 6 rezervnimi vžigali, zadostujoči eno leto. Vse skupaj proti povzetju za samo K 4'85.

Pri naročilu 6 garnitur, se da 1 garnitura zastoj. **Trgovina ur Schaechter Leopold** Dunaj 194—XVI/2, Lerchenfeldergürtel 5. Zamena ali denar vrne.

Priporoča se Vam za nakup

Precizijske ure!

Lasna tovarna!

ZENITH
GRAND PRIX PARIS 1900.

Rafael Salmič Celje Nar. dom
to je največja in najcenejša razpošiljalnica ur, zlatnine, srebrnine in optike. Slovenci! Zahtevajte veliki cenik, dobite ga zastoj in poštnine prosto. Svetovna tvrdka. Na tisoče zahval.

Vedno svežo špecerijsko blago ter vsakovrstne sveče za cerkve
ima v zalogi po najnižjih cenah in kupuje deželne pridelke

Franc Kolenc
trgovec
Celje - Narodni dom.

Velika narodna trgovina Karol Vanič, Celje
Narodni dom

priporoča bogato zalogo manufakturnega in modnega blaga, posebno krasne novosti za ženske in moške obleke po zelo znižani ceni!

Ostanki pod lastno ceno
Postrežba točna in solidna! Vzorci na razpolago!

J. Ravnikar Celje
Graška ulica šte. 21.

Trgovina s špecerijskim blagom

Slovenci! Zavedajte se!

Trgovina z moko in deželnimi pridelki

Glavna sl. zaloga in velika izbira kranjskega vrvarskega blaga, n. pr. štrang, uzd, vrvi, štrikov za perilo, mrež za seno in za otroške postelje itd. Točna in solidna postrežba.

Glavna slov. zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firneža in lakov.
Kupujem po najvišji ceni deželne pridelke, vosek in vinski kamen. Točna in solidna postrežba.

Vedno sveža žgana kava
Na drobno in na debelo!
Zaloga rudniških voda

Slovenska trgovska šola v Ljubljani

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljani razred se sprejemajo učenci ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole.

V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dveletne aktivne vojaške službe in nadomešča 3-letno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik novootvorjene trgovske šole za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare najmanj 14 let in so dovršile 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole.

Pripravljalnega razreda na dekliskem oddelku ni. Vpisovanje se bo vršilo v torek, 16. septembra t. m. od 9. do 12. ure dopoldne.

Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo seboj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in [K 15— vpisnine ter prispevka k učilom.

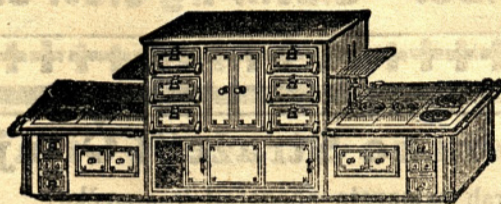
Ostala pojasnila daje — tudi pismenim potom. **ravnateljstvo.**

Ljubljana, 3. septembra 1913.

Najboljše in najmodernejšo sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna **R. Stermecki** v Celju št. 301.
Vzorol in cenik čez tisoč stvarl z slikami poštnine prosto.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se peče tako. Zahtevajo se naj Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Redka priložnost

1000 komadov flanelodej široke 1-20 cm, dolge 1-50 cm po K 1'50.

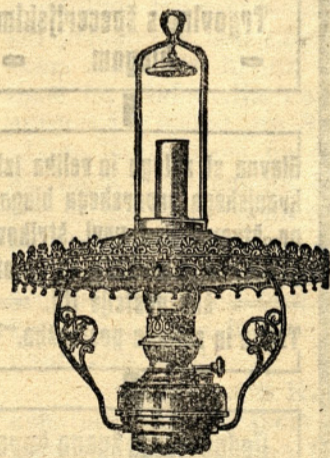
Priporočam tudi svojo veliko zalogo zimskega blaga za moške in ženske obleke po jako nizkih cenah!

Pričakuje obilnega obiska se beležim

Jožef Ullaga, Maribor ob D.
Tegethoffova cesta št. 21.

Prevzamem vsa dela oekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.
Mihael Dobravec v Celju
Gospodska ulica 5.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

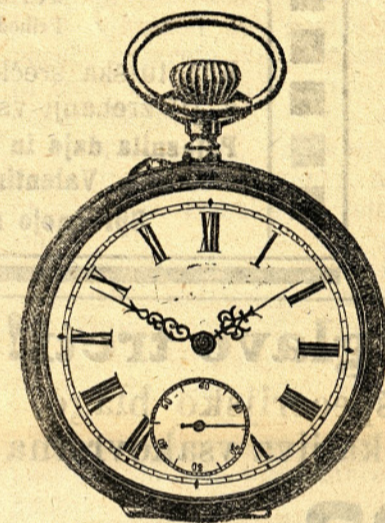
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Pozor! URE

reparirane s pismenim jamstvom:

Pristna srebrna ura K 7—

Pristna srebr. ura ženska K 7—

Pristna srebrna verižica K 2—

Pristna srebrna verižica

damska K 3-40

Zlata ura . . . . . K 28—

Ker sem kupil iz Švice celo

tovarniško zalogo bom prodajal

reparirane ure po zelo

nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane!

Urar, očalar in

zlatar

Franjo Bureš Maribor
Tegethoffova cesta št. 39.

IVAN TEMERL

stavbeni in strojni ključavničar, Maribor,
Brunngasse 6, tik hotela „Mohr“,

prevzame montiranja vsake vrste, ter popravila parnih strojev, parnih napeljav, sesalnih napeljav, brizgaln vsake vrste trgarska dela iz železa in kovine. 97 Točna postrežba,

12/2 ali 6.1 ali 1 velika popotna steklenica K 5'60.

Pri večjih naročilih mnogo ceneje.

Thierry-a Balzam

edino pristen. Nedosežen uspeh pri vseh boleznih na dihalnih organih, pri kašlju, hripavosti žrelnem kataru, pljučnih boleznih, slabem prebavljanju, slabostih, želodčnem krčn itd. Zunaj pri vseh boleznih v ustih, zobobolu, pri opeklinah in izpuščajih itd.

Thierry-a centifolijsko mazilo

je zanesljivo še pri tako starih ranah, oteklinah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa, napravi vsled tega dostikrat operacijo nepotrebno. 2 dozi 3 K 60 v.

Lekarna k angelju varuhu

A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Franjo Duchek

svečar in medicar v Mariboru
Viktringhof ulica

priporoča velec. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato zalogo vsakovrstnih sveč, kot voščeni, namiznih in mili sveč ter voščenk.
Postrežba točna! Nizke cene!

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah in trgovinah list „Straža“.

Trgovsko-obrtna kreditna zadruga v Celju

reg. zadr. z omeji. jamstvom

je otvorila svoje uradne prostore na Krožni cesti (Ringstrasse) št. 9 visoko pritličje. — Uradni dnevi so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne; uraduje se pa vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Ob tem času se vlagajo hranilne vloge in se dobe pojasnila glede trgovsko-obrtnega kredita. — Hranilne vloge na hranilne knjižice ali v tekočem računu se obrestujejo

po pet od sto

reg. zadr. z omeji. jamstvom

Uradni dnevi so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne; uraduje se pa vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Ob tem času se vlagajo hranilne vloge in se dobe pojasnila glede trgovsko-obrtnega kredita. — Hranilne vloge na hranilne knjižice ali v tekočem računu se obrestujejo

od vložitve sledečega dne do dne vzdiga. — Rentni davek plača zadruga in ga ne odteguje vlagateljem.